

Styrelsen for Grøn
Arealomlægning og Vandmiljø

Handlings- plan **mod** **invasive** **arter**

August 2026

**Udgivet af Styrelsen for
Grøn Arealomlægning og Vandmiljø**

August 2026

1. Oplag /500 stk.

Copyright © Styrelsen for Grøn
Arealomlægning og Vandmiljø

Redaktion: Styrelsen for Grøn
Arealomlægning og Vandmiljø

Grafiker/bureau: hole.dk

Tryk:

Fotos:

ISBN:

Indhold

Definitioner	4
1. Baggrund om invasive arter	5
1.1. Hvad er hjemmehørende og ikkehjemmehørende arter.	5
1.2. Hvornår er en ikkehjemmehørende art invasiv?	7
1.2.1. Scoringssystem for invasivitet	8
1.3. Klima og invasive arter	9
CASE #1 Bekæmpelse af grøn cabomba i Hedeland	10
CASE #2 eDNA og Liv	11
2. Konsekvenser af introduktion og spredning af invasive arter	13
2.1. Effekter på biodiversiteten	13
2.1.1. Økosystemniveau	13
2.1.2. Artsniveau	14
2.1.3. Genetisk niveau	14
2.2. Effekter på økonomi, samfund og menneskers sundhed	15
2.2.1. Omkostningseffektiv forvaltning	16
CASE #3 Læringsmaterialer	18
CASE #4 Modtageraftaler	19
3. Lovgivning	21
3.1. EU-forordningen	21
3.2. Nationale bekendtgørelser	21
3.3. Anden relevant lovgivning	21
CASE #5 Rottebekæmpelse	22
CASE #6 Indsats mod mårhunden	23
4. Indsatsen mod invasive arter	25
4.1. Forebyggelse	25
4.1.1. Handlinger med henblik på forebyggelse	27
4.2. Tidlig opdagelse og hurtig bekæmpelse	28
4.2.1. Handlinger med henblik på tidlig opdagelse og hurtig bekæmpelse	30
4.3. Kontrol og bekæmpelse	32
4.3.1. Handlinger med henblik på kontrol og bekæmpelse	33
4.4. Information og vidensdeling	34
4.4.1. Handlinger med henblik på information og vidensdeling	36
4.5. Samarbejde nationalt og internationalt om invasive arter	38
4.5.1. Handlinger med henblik på samarbejde nationalt og internationalt om invasive arter	39
5. Bilag	43
5.1. Lovgivning	43
5.2. Oversigt over invasive arter på EU-listen	50
5.3. National liste - Oversigt over forbud gældende i forhold til den enkelte art	54
5.4. Liste over invasive arter i Danmark	56
5.5. Medlemmer af den rådgivende gruppe for invasive arter	58

Definitioner

Hjemmehørende art: En art, der er kommet til landet eller vore farvande ved naturlig indvandring siden sidste istid eller, hvor Danmark er en del af artens naturlige udbredelsesområde. Der skønnes at være ca. 36.000 hjemmehørende arter i Danmark.

Ikkehjemmehørende art: Enhver levende enhed af en art, underart eller lavere systematisk enhed af dyr, plante, svamp eller mikroorganisme, der er introduceret uden for dens naturlige udbredelsesområde, inklusiv en hvilken som helst del, kønscelle, sæd, æg eller spredningslegeme fra en sådan art, samt en hvilken som helst hybrid, underart eller race, som kan overleve og efterfølgende reproducere sig.

Invasiv ikkehjemmehørende art: Ikkehjemmehørende art, hvis introduktion eller spredning er konstateret at være en trussel mod eller have skadelig indvirkning på biodiversiteten og de relaterede økosystemtjenester. "Invasiv art" vil i denne handlingsplan blive anvendt synonymt med "invasiv ikkehjemmehørende art". En arts invasivitet vurderes ud fra seks kategorier: "spredningspotentiale", "levestedets bevarings- eller naturværdi", "påvirkning af hjemmehørende arter", "påvirkning af økosystemfunktioner", "økonomiske effekter" og "helbredseffekter".

Introduktion: Flytning, som følge af menneskelig aktivitet, af en art uden for dens naturlige udbredelsesområde.

Spredningsveje: De aktiviteter, mekanismer og kanaler som bidrager direkte og indirekte til introduktion og spredning af invasive ikkehjemmehørende arter.

Biodiversitet: Mangfoldigheden af levende organismer fra alle kilder, herunder terrestriske, marine og andre akvatiske økosystemer og de økologiske sammenhænge, som de er en del af. Dette omfatter mangfoldigheden inden for de enkelte arter og mellem arterne samt økosystemernes mangfoldighed.

Økosystemtjenester: Naturens direkte og indirekte bidrag til menneskers velbefindende. Rummer både økonomiske, kulturelle, regulerende og støttende funktioner.

NOVANA: Det Nationale Overvågningsprogram for Vandmiljø og Natur (NOVANA) overvåger vandmiljøets og naturens tilstand inden for de områder, der prioriteres i forhold til de politisk fastsatte økonomiske rammer, samt direktivsforpligtigelserne.

Citizen science: Videns- og dataindsamling, hvor man inddrager borgere i dataindsamling og forskningsprojekter. Formålet er at drage nytte af borgernes viden og øge mængden af data – kan samtidig bidrage til at udbrede kendskabet blandt borgere til et givent emne.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø: Styrelsen blev delvist dannet af det tidligere Miljøstyrelsen i 2024. De indsatser som nævnes i handlingsplanen blev igangsat, imens Miljøstyrelsen var den ansvarlige myndighed for forvaltningen af invasive arter i Danmark. I skrivende stund er Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø myndighed på området, og ligger under Ministeriet for Natur og Dyrerfærd. Styrelsen refereres i handlingsplanen med forkortelsen SGAV.

1. Baggrund om invasive arter

1.1. Hvad er hjemmehørende og ikkehjemmehørende arter.

Alle vildtlevende plante- og dyrearter forekommer kun naturligt inden for et bestemt geografisk afgrænset område. Arternes naturlige udbredelsesområde kan variere i størrelsen fra en lille ø op til et helt kontinent og være afgrænset af oceaner, bjergkæder, floder eller klimabælter. For marine arter kan afgrænsningen være forskelle i temperatur eller salinitet. Inden for det område lever arten i konkurrence med andre arter om føde og plads, den udsættes for sygdomme og ugunstige vejrforhold, indgår i gensidig afhængighed med andre arter og tjener f.eks. som fødegrundlag for en eller flere dyrearter.

Mennesket har igennem historien flyttet planter og dyr på tværs af de geografiske barrierer, som naturligt har begrænset deres udbredelse. Mennesket har ligeledes nedbrudt fysiske barrierer, som ellers afgrænsede arternes naturlige udbredelse, f.eks. ved etablering af kanaler mellem forskellige vandområder.

Plante- og dyrearter, der ikke er naturligt hjemmehørende i Danmark, kaldes for ikkehjemmehørende arter og kaldes ofte også for introducerede, eksotiske eller fremmede arter. En art er enten hjemmehørende eller ikkehjemmehørende. Nye arter kan også komme til landet ved naturlig indvandring. Det vil sige, at arter uden menneskelig påvirkning spredes fra deres naturlige udbredelsesområde til Danmark, for eksempel på grund af klimaforandringer. Disse arter regnes for hjemmehørende arter og er derfor ikke omfattet af denne handlingsplan.

I Danmark er der i løbet af de sidste 300 år registreret omkring 2.600 ikkehjemmehørende arter i naturen. Udviklingen med flere introduktioner i en stadig mere globaliseret verden ses tydeligt. Antallet af nye arter, der er introduceret til Danmark pr. tidsenhed, er steget kraftigt gennem de sidste halvandet hundrede år. Denne tendens ses overalt i verden.

Det er langt fra alle arter, som bliver introduceret til et nyt område, der etablerer sig, dvs. formerer sig og opretholder en varig population. De ikkehjemmehørende arter, der klarer sig bedst i Danmark, kommer typisk fra egne af verden med samme klimatiske forhold som i Danmark og er på denne måde tilpasset danske klimaforhold.

Op gennem tiden er rejsetiden mellem verdensdelene blevet kortere, og flere mennesker rejser til fjerne rejsemål. Samtidig er der også sket en stærkt øget global samhandel, og der handles varer, levende planter og dyr på tværs af landegrænser og kontinenter og i større mængder end tidligere. Der er således flere forskellige måder, hvorpå menneskets aktiviteter har medført spredning af organismer.

Det kan ske tilsigtet med import af en art med et planlagt mål for øje, f.eks. roser eller tulipaner, der bliver importeret for at blive dyrket i Danmark. Det kan også være utilsigtet, som det sker for en stor del af især de marine ikkehjemmehørende arter gennem skibes ballastvand eller begroning. Uanset om introduktionen af arterne er tilsigtet eller utilsigtet, betegnes de alle som ikkehjemmehørende arter.

En art kan også ved egen hjælp spredes til Danmark fra et andet land, hvortil den er blevet introduceret, hvilket kaldes sekundær spredning. Et eksempel på dette er nilgåsen (*Alopochen aegyptiaca*), som er blevet indført til blandt andet Tyskland og Holland som parkfugl. Herfra har den spredt sig ved egen hjælp til Danmark. I sådanne tilfælde er der stadig tale om at arten defineres som ikkehjemmehørende.

De fleste af de ikkehjemmehørende arter kommer fra geografiske regioner, der ligner eller ligger tæt op ad vor region. De største spredningsveje i Danmark er "havebrug", "udslip eller udsætning af fangenskabsdyr og ballastvand". Der er mange ikkehjemmehørende arter, som er introduceret af mennesker, men hvor vi ikke kender spredningsvejen. For andre arter gælder det, at de er introduceret ad flere spredningsveje, måske samtidig eller forskudt i tid. Mårhunden er for eksempel både introduceret ved sekundær spredning fra tidligere udsætninger i Østeuropa og direkte udslip fra fangenskab.

1.2. Hvornår er en ikkehjemmehørende art invasiv?

En lille del af de ikkehjemmehørende arter klarer sig så godt på det sted, de introduceres til, at de har en skadelig virkning på biodiversiteten og de relaterede økosystemtjenester. Det er meget svært at forudsige hvilken andel af de ikkehjemmehørende arter, der vil optræde invasivt.

I 2023 blev det vurderet, at der er 77 arter, der lever op til kriterierne for at være invasive i Danmark. I forvaltningen af invasive arter arbejdes der med fire forskellige lister over ikkehjemmehørende arter. Se figur 1 for en oversigt over og forklaring af de fire lister.

Oversigt over ikke-hjemmehørende arter i Danmark

Ca. 2.600 arter

Indeholder alle ikkehjemmehørende arter i Danmark, der er registreret i naturen. Langt størstedelen af disse arter opfører sig ikke invasivt i Danmark.

Oversigt over invasive arter i Danmark

77 arter

Indeholder alle ikkehjemmehørende arter i Danmark, der er vurderet til at have en negativ påvirkning på hjemmehørende arter og økosystemer. Nogle af arterne er omfattet af EU-listen, andre af den nationale liste, og den sidste andel håndteres på anden vis.

National liste over invasive arter i Danmark

9 arter

Indeholder invasive arter, der er problematiske på nationalt niveau, hvis påvirkning, spredning eller introduktion effektivt vil kunne forebygges eller begrænses ved et forbud. Her kan arter, som forekommer invasive under danske forhold, opføres. Såfremt en art på den nationale liste bliver opført på EU-listen, vil den ikke længere være omfattet af den nationale liste.

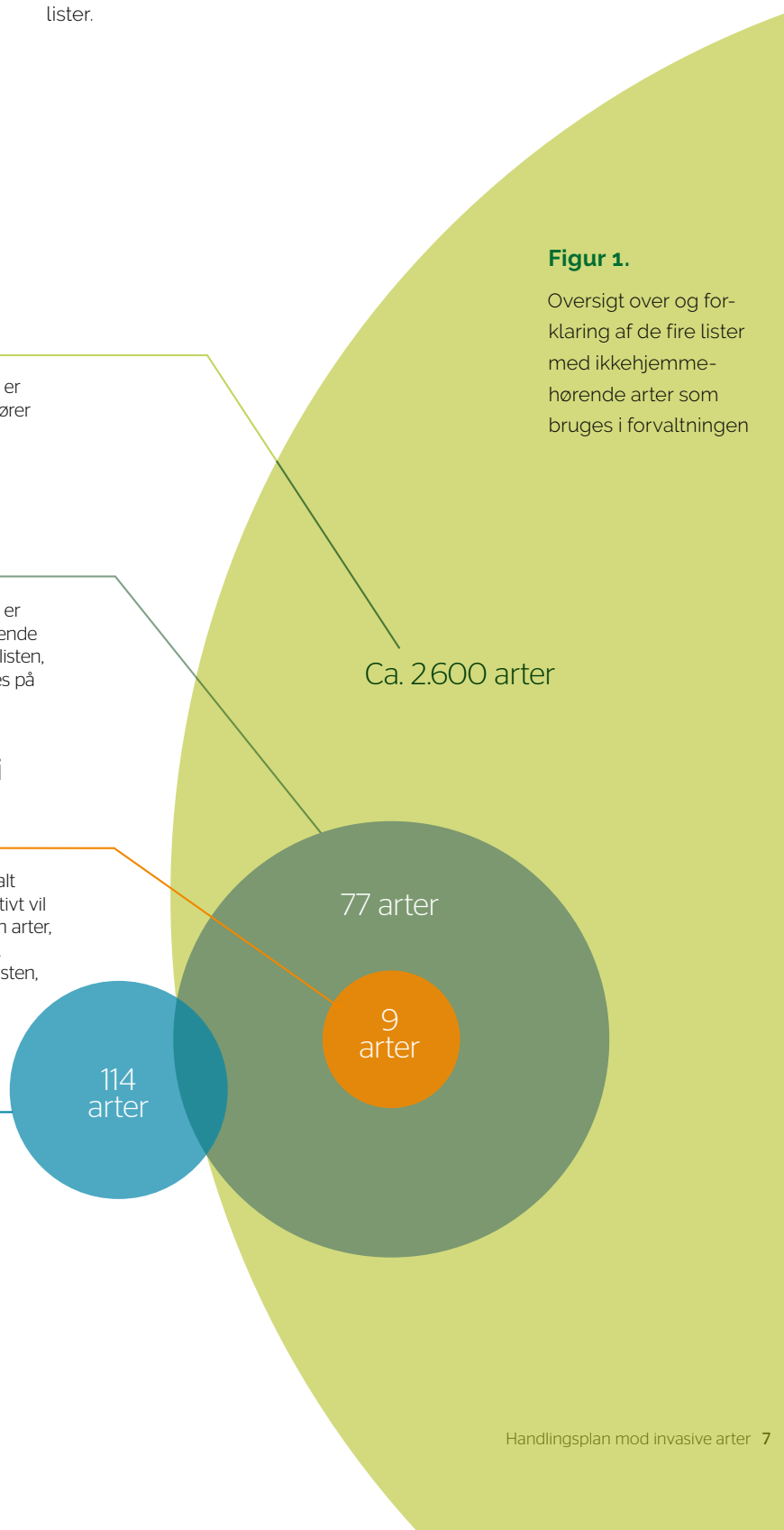
EU-listen over invasive arter

114 arter

Indeholder arter, der er problematiske på EU-niveau, hvis påvirkning, spredning eller introduktion effektivt vil kunne forebygges eller begrænses ved et forbud. Listen indeholder både arter, som hverken er i Danmark eller EU, men som internationalt vurderes invasive. Listen indeholder også arter, som ikke vil betegnes som invasive under danske forhold, men 'kun' for ikkehjemmehørende.

Figur 1.

Oversigt over og forklaring af de fire lister med ikkehjemmehørende arter som bruges i forvaltningen

1.2.1. Scoringssystem for invasivitet

Scoring af de ikkehjemmehørende arter i Danmark er en videnskabeligt baseret vurdering af ikkehjemmehørende arters skadelighed og negative effekter på bl.a. hjemmehørende arter og økosystemfunktioner. Det bruges som vidensgrundlag for forvaltningsmæssige og politiske beslutninger vedrørende invasive arter i Danmark. Det skal understreges, at der vil blive igangsat forvaltningstiltag mod alle arter, der klassificeres som invasive – det vil ske efter en konkret vurdering. Det er et ekspertudvalg, der vurderer, om en given ikkehjemmehørende art skal klassificeres som invasiv. SGAV anvender et transparent scoringssystem, hvor de ikkehjem-

mehørende arters "invasivitet" vurderes, dvs. hvor meget de skader biodiversiteten og de relaterede økosystemtjenester.

I dette scoringssystem bedømmes arterne efter, hvor stor skadevirkningen aktuelt er eller kan blive. Scoringstværdierne er enten høj (3), middel (2), lav (1) eller ingen påvirkning (0) i hver af de seks kategorier: "spredningspotentiale", "levestedets bevarings- eller naturværdi", "påvirkning af hjemmehørende arter", "påvirkning af økosystemfunktioner", "økonomiske effekter" og "helbredseffekter". Derved får alle ikkehjemmehørende arter en samlet

KÆMPE BJØRNEKLO

score mellem 0 og 18, som kan tjene som et forvaltningsværktøj. Scoringen af de enkelte parametre er for hver art givet af eksperter i de forskellige arter, som sidder i udvalget. For at en art vurderes som invasiv, skal den kunne reproducere og sprede sig i det nye område og have negativ påvirkning på hjemmehørende arter, dvs. scoren for 'spredningspotentialet' og scoren for 'påvirkningen på hjemmehørende arter' er 1 eller mere. Desuden skal arten

score 3 eller mere, både på summen af de to biologiske parametre, "påvirkning på hjemmehørende arter" og "påvirkning på økosystemfunktioner og på summen af scoren for 'spredningspotentialet" og "levestedets bevarings- og naturværdi" (se tabel 1).

Spredningspotentialer	Levestedets bevarings- eller naturværdi	Påvirkning af hjemmehørende arter	Påvirkning af økosystemfunktioner	Økonomiske effekter	Helbreds-effekter
≥ 1		≥ 1		Ingen krav	Ingen krav
Sum ≥ 3		Sum ≥ 3			

Tabel 1.

I skemaet er angivet hvilke krav, der stilles til scoren for de seks parametre, der benyttes ved vurderingen af ikkehjemmehørende arter, for at en art betragtes som invasiv

Den samlede liste over alle ikkehjemmehørende samt alle invasive arter i Danmark findes på Arter.dk

1.3. Klima og invasive arter

Klimaforandringerne betyder, at arternes naturlige udbredelsesområde kan ændres, og nye arter kommer til Danmark. Det er vigtigt at skelne disse nye arter fra ikkehjemmehørende og invasive arter.

Arter, der ved egen hjælp udvider eller flytter deres naturlige udbredelsesområde, f.eks. som følge af klimaforandringer, kan efter definitionen ikke blive ikkehjemmehørende eller invasive, og er derfor ikke omfattet af denne handlingsplan. Det gælder f.eks. arter, som har udvidet deres udbredelses-

område mod nord, fordi klimaet bliver varmere. Dette gælder også for hjemmehørende arter, der genindvandrer, eller arter, der bliver genudsat på nye lokaliteter inden for det naturlige udbredelsesområde.

Klimaforandringer kan dog få indflydelse på antallet af invasive arter. Klimaforandringernes påvirkning kan skabe en permanent ændring i økosystemerne, f.eks. ved, at konkurrenceforholdene ændres, og arter derved får bedre mulighed for at sprede og etablere sig.

CASE #

1

Bekæmpelse af grøn cabomba i Hedeland

I 2018 blev SGAV informeret om, at den sydamerikanske ferskvandsplante, grøn cabomba (*Cabomba caroliniana*) havde bredt sig i to søer (Hundesø og Fiskesø) ved Hedehusene. Planten, der er introduceret til Danmark som akvarieplante, udkonkurrerer den oprindelige vegetation, da én cm afrevet stængel er nok til at skabe en ny bestand og overskygge de andre hjemmehørende arter. I Hundesø var ca. 25 % dækket af grøn cabomba, og i Fiskesø var ca. 50 % dækket.

SGAV har ikke tidligere bekæmpet store forekomster af vandplanter i Danmark, og i 2019 blev et forsøgsprojekt igangsat i de to søer. Formålet var at bekæmpe ferskvandsplanten ved hjælp af overdækning, da der er gode erfaringer fra udlandet med denne metode. I Hundesø blev der også forsøgt med håndlugning og overdækning med siloplast igennem projektperioden. I Fiskesø blev der, på mindre bestande, fæstnet bassinfolie på søbunden, og på overfladen blev der udlagt trærammer med sort mypex-dug til at overskygge de store bestande og forhindre sollys i at nå ned til dem.

Projektet viste, at metoderne kan bruges til at reducere plantemassen, men ikke til at udrydde den i området, da ikke alle planter blev overskygget. Bekæmpelse i større søer er både meget tidskrævende og omkostningstungt.

I projektet valgte man af forskellige årsager at overskygge i et helt år ad gangen. Størstedelen af lyset blev hindret i at nå planterne. Udfordringen var dog, at rodstykker satte nye planter blandt sivene, hvor det ikke var muligt at tildække på samme måde som på vandfladen. Det besværliggjorde bl.a. en fuldstændig bekæmpelse af forekomsten. Flydeelementerne blev også væsentlig påvirket af to storme og fluktuerende vandstand, der skabte huller i overdækningen og muliggjorde genvækst af grøn cabomba.

Bekæmpelse af akvatiske invasive planter er en omfattende og omkostningstung opgave, hvor der endnu ikke er fundet en effektiv løsning.

eDNA og Liv

CASE #

2

Det er en meget resursekrævende opgave at overvåge invasive arter, både dem som findes i Danmark, og dem der endnu ikke er kommet til landet. Det kræver kortlægning af arternes udbredelse for at kunne planlægge en effektiv forvaltning. Samtidig kan det være en svær opgave at formidle til bestemte målgrupper, eksempelvis kræver det noget særligt at nå de unge, der ofte er optaget af andre interesser.

For at få et større datagrundlag og øge formidlingen til unge blev en citizen science-tilgang benyttet i projektet eDNA og Liv. Projektets formål var at indsamle data og samtidig formidle om invasive arter til gymnasieelever ved at inddrage danske gymnasier i indsamling af vandprøver fra hele landet, som kan undersøges for miljøDNA (se boks 1). Ved at analysere for DNA, der efterlades af de arter, som lever i vandet, kan man få et bredere overblik over arternes udbredelse.

I perioden 2020 til 2022 deltog 96 gymnasieklasser i indsamlingen af miljø-DNA-prøver fordelt over hele Danmark. Resultaterne viste udbredelsen af bl.a. amerikansk ribbegøple, sortmundet kutling og stillehavsøsters, hvis DNA-spor er detekteret i vandprøver i det meste af landet.

Projektet kan benyttes til at detektere introducerede invasive arter, samtidig med at det er et formidlingsværktøj. Det bidrager med viden om forekomst af udvalgte invasive arter og sikrer, at de danske gymnasieelever, som led i undervisningen, får en introduktion til invasive arter, metoder til overvågning af disse samt de problemstillinger, der er forbundet hermed.

Boks 1.

MiljøDNA eller environmental DNA (eDNA) er defineret som genetisk materiale hentet direkte fra miljøprøver som f.eks. jord, sediment, vand, sne og luft eller en organismes efterladenskaber som hår, afføring eller kadavere.

RØD HESTEHOV

2. Konsekvenser af introduktion og spredning af invasive arter

Introduktion og spredning af invasive arter kan medføre store konsekvenser som tab i biodiversiteten og i nogle tilfælde udryddelse af hjemmehørende arter. Invasive arter kan også overføre sygdomme til mennesker, give allergi og medføre økonomisk skade ved f.eks. tab af afgrøder og ødelæggelser på infrastruktur. Invasive arter optræder alle forskelligt i naturen og spænder fra nogle, der hurtigt spredes i flere økosystemer med negative konsekvenser for flere hjemmehørende arter, til

andre, der udelukkende påvirker én enkelt hjemmehørende art.

Konsekvenserne kan ligeledes variere i skala og enten være lokale, nationale eller dække hele biogeografiske eller klimatiske zoner. Der bør derfor ud fra et forsigtighedsperspektiv udvises stor opmærksomhed i forbindelse med introduktion af ikkehjemmehørende arter og hastighed ift. at gribe ind kan have afgørende betydning, da visse invasive arter kan medføre irreversible miljøeffekter.

2.1. Effekter på biodiversiteten

I det følgende gennemgås de invasive arters skadeseffekt på biodiversiteten, opdelt på de tre

biologiske niveauer: Økosystemniveau, artsniveau og genetisk niveau.

2.1.1. Økosystemniveau

Effekter på økosystemer kan fremkomme ved, at invasive arter ændrer de fysiske/kemiske forhold og derigennem de biologiske balancer, f.eks. ved at tilføre næringsstof til jorden, hvorved mere nøjsomme organismer kan blive udkonkurreret af organismer, som bedre kan udnytte næringen. Erosion kan være et problem på økosystemniveau skabt af invasive arter, som det ses f.eks. i områder dækket af rød hestehov (*Petasites hybridus*), når de visner væk om vinteren og efterlader vandløbsbrinker helt uden bevoksning, der ellers normalt ville holde på jorden.

Invasive arter vil f.eks. kunne udsætte de hjemmehørende arter for stærk konkurrence, som kan betyde, at bestande udryddes eller reduceres kraftigt. Det betyder, at den pågældende hjemmehørende arts rolle i økosystemet ændres. Et eksempel på dette er kæmpe-bjørneklo (*Heracleum mantegazzianum*), der udkonkurrerer hjemmehørende plantearter ved at skygge for lyset. Det betyder, at vegetationen under tætte bestande af kæmpe-bjørneklo dør på grund af lysmangel. Sådanne ændringer har ikke kun betydning for floraen, men også for alle de insekter og andre dyr, der er knyttet til og måske kun kan leve af specifikke planter.

Rød hestehov

Rød hestehov kan optræde meget dominerende der, hvor den vokser, og derved udkonkurrere hjemmehørende plantearter ved at skygge dem væk.

2.1.2. Artsniveau

De invasive arter kan lokalt udrydde hjemmehørende arter, som ikke er tilpasset sameksistens. Dette kan for eksempel ske ved at den invasive art æder den hjemmehørende art, eller hindrer eller ødelægger dens mulighed for at formere sig. I Danmark æder den brune rotte (*Rattus norvegicus*) æg og unger af måger og terner, og på verdensplan har den altædende brune rotte medvirket til, at flere fuglebestande helt er blevet udryddet i lokale områder, f.eks. lille stormsvale (*Hydrobates pelagicus*) i England.

I visse tilfælde forårsager invasive arter sygdomme eller fungerer som vært eller vektor for parasitter, som angriber hjemmehørende arter. Et eksempel på dette er sygdommen krebsepest (*Aphanomyces astaci*), der er bragt til Danmark med udsatte signalkrebs (*Pacifastacus leniusculus*) fra Nordamerika. Disse signalkrebs har overført krebsepest til den hjemmehørende krebseart, europæisk flodkreb (*Astacus astacus*), så disse nu er truet af udryddelse på grund af sygdommen, mens signalkrebsen stort set er upåvirket af samme sygdom (rask smittebærer).

2.1.3. Genetisk niveau

Inden for enhver art er der en større eller mindre genetisk variation, som blandt andet er geografisk bestemt. De arvelige egenskaber, der er nyttige i et varmt Centraleuropa, er ikke nødvendigvis de samme arvelige egenskaber, som den samme art har brug for i det nordlige Norge. En lokal population af en vidt-udbredt art kan genetisk have tilpasset sig de lokale betingelser. Derfor er genetisk variation vigtig for mange arters overlevelsessevne. Denne del af den biologiske mangfoldighed – den genetiske variation – kan sjældent iagttages med det blotte øje, men når mennesker flytter rundt på dyr eller planter, risikerer man ændringer i den genetiske variation. Herudover kan der mellem nærtstående arter ske en genetisk artsblanding. Hvis denne såkaldte hybridisering trækker genpul-

jen i en bestemt retning, kaldes det introgression, f.eks. hvis den ene art er langt mere almindelig end den anden, og det derfor kun vil være den ene arts gener, der overlever. Et eksempel på en sådan introgression ses med den invasive amerikanske skarveand (*Oxyura jamaicensis*), der krydser med den truede europæiske hvidhovedede and (*Oxyura leucocephala*). Når den amerikanske skarveand krydser med den hvidhovedede and, mister den hvidhovedede and mulighed for at få afkom med en anden hvidhovedet and og rykker tættere mod en uddøen. Selvom den amerikanske skarveand ikke er etableret i alle lande i Europa, er det vigtigt, at den bekæmpes for at muliggøre en udryddelse af arten de steder, hvor den er etableret, og derved sikre den hvidhovedede and som art.

2.2. Effekter på økonomi, samfund og menneskers sundhed

De samfundsøkonomiske omkostninger, som invasive arter medfører, kan overordnet opdeles i skadesomkostninger og indsatsomkostninger:

- Skadesomkostningerne er de samlede direkte og indirekte samfundsøkonomiske omkostninger ved den skade, som en invasiv art medfører.
- Skadesomkostningerne består af ændringer i økosystemer (dvs. forringet biodiversitet, herunder tab af arter og naturtyper samt tab af herlighed, økosystemintegritet og -ydelser og funktionsdygtighed), reduceret produktion, beskadigelse af infrastruktur

og bygninger, samt sundhedseffekter, f.eks. astma- og allergieffekter. Det er svært at sætte præcise tal på værdien af biodiversitet og økosystemydelser, men det er vigtigt at have fokus på disse, da effekterne kan være betydelige. Derfor er det vigtigt, at der så vidt muligt gives bud på konsekvenserne med angivelse af de indbyggede usikkerheder ved vurderingen. Indsatsomkostningerne omfatter udgifter i forbindelse med forebyggelse, bekæmpelse og regulering af de invasive arter.

IPBES

IPBES har som mål at sikre informationer og viden til regeringer og andre beslutningstagere om tilstanden for klodens biodiversitet og økosystemtjenester.

AMERIKANSK SKARVEAND

Ifølge IPBES' vurderingsrapport om invasive arter og kontrol heraf, blev¹ det i 2019 anslået, at de globale årlige omkostninger for biologiske invasioner oversteg US\$ 423 milliarder (svarende til 2,8 milliarder kr.). Den store overvejende del af de globale omkostninger (92%) stammer fra de negative konsekvenser af invasive arters indvirkning på naturen og menneskers livskvalitet, mens blot 8 % af dette beløb er relateret til forvaltningsudgifter.

I Det Økonomiske Råds (DØRS) rapport "Økonomi og Miljø 2014" blev omkostninger ved invasive arter i Danmark med betydelig usikkerhed skønnet til at udgøre knap 1 mia. kr. om året, og her er omkostningerne fra negativ påvirkning af biodiversiteten ikke indregnet.

IPBES

Økonomisk Råds (DØRS) rapport 'Økonomi og Miljø 2014' er tilgængelig her:

¹IPBES (2023). Summary for Policymakers of the Thematic Assessment Report on Invasive Alien Species and their Control of the Intergovern-

mental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services. Roy et al. IPBES secretariat, Bonn, Germany.

2.2.1. Omkostningseffektiv forvaltning

For at sikre en omkostningseffektiv forvaltning af invasive arter skal omkostningerne ved indsatsen som udgangspunkt være lavere end den samlede samfundsøkonomiske omkostning, som arten medfører. Manglende værdisætning af naturværdier, som vi ønsker at beskytte, kan imidlertid give anledning til undervurdering af, hvilke indsatser, det ud fra en samlet vurdering af de samfundsmæssige værdier kan betale sig at gennemføre.

En forebyggende indsats med henblik på at reducere risikoen for introduktion eller øgning af bestanden vil normalt være mest omkostningseffektivt. Fastsættelsen af den optimale indsats mod en invasiv art og beregningen af den økonomiske konsekvens af denne afhænger dog i høj grad af, om arten allerede er til stede i Danmark eller ej, og hvor udbredt arten i givet fald er.

Udbredelsen af de invasive arter, der er til stede, er afgørende, når en eventuel indsats skal vurderes. Indsatser mod invasive arter, der lever i vand, er generelt meget omkostningstunge pga. manglende effektive bekæmpelsesmuligheder og manglende mulighed for at undgå spredning af arten. En indsats her vil derfor ikke altid stå mål med skadesomkostningerne.

For arter, der er vurderet potentielt invasive, eller invasive i EU, men som endnu ikke er observeret i Danmark, vil det normalt være hensigtsmæssigt at foretage en forebyggende indsats med henblik på at reducere risikoen for, at arten introduceres. Forebyggelse anses generelt for at være mere omkostningseffektiv end bekæmpelse. Det er nødvendigt at estimere de forventede skades- og indsatsomkostninger for at afgøre, om en forebyggende indsats er det mest omkostningseffektive.

Indsatsen kan ske i form af, at bestanden holdes nede, eller den kan have til formål at udrydde arten helt. Begge typer kaldes en bekæmpelsesindsats, omend de har en forskellig målsætning. Den første type kaldes også for en inddæmmende indsats, hvor antallet af individer holdes nede og spredningen begrænses. En udryddelse af arten derimod er en fuldstændig bekæmpelse af alle individer. Generelt vil udryddelse typisk kun være mulig for invasive arter, der forekommer i et meget begrænset område og/eller få individer.

CASE #

Læringsmaterialer

3

Bekæmpelse af invasive arter er et problem, der involverer alle borgere i Danmark. Effektiv overvågning, opsporing og bekæmpelse af arterne kræver, at den brede befolkning har kendskab til, hvilke arter der er invasive, hvordan de spredes, og hvordan man kan bekæmpe de individer, der optræder på ens matrikel. Et godt sted at skabe dette fundament af viden er i folkeskolens biologitimer, da læren om invasive arter indgår naturligt i læren om naturlige processer, økosystemer og fødekæder.

SGAV initierede et arbejde med at skabe læringsmaterialer, som kan danne grundlaget for undervisning om invasive arter i folkeskolens 7.-10. klassetrin. Læringsmaterialet består af tre dele: en elevbog, et aktivitetshæfte og en lærervejledning. Elevbogen er en grundbog, som giver eleverne en grundig indføring i den teoretiske grundviden om invasive arter, og belyser emner som spredningsveje, lovgivning, internationalt samarbejde og de etiske og

samfundsmæssige aspekter. Dette understøttes af et aktivitetshæfte, som sætter eleverne i gang med at anvende den tilegnede viden til at løse praktiske og teoretiske opgaver.

Læringsmaterialerne er gratis og kan bestilles i fysisk form som klassesæt af landets skoler og natur-skoler. De findes ligeledes digitalt på SGAVs hjemmeside.

Eksemplarer af de færdige læringsmaterialer har været vist frem ved messer o.l. og har været populære værktøjer i undervisningen. SGAV har modtaget mere end 250 bestillinger fra skoler i hele landet, og feedbacken har været særdeles positiv.

Med tilbuddet om læringsmateriale har SGAV kunnet nå ud til en målgruppe af unge mennesker og hjælpe undervisere med at give eleverne en grundlæggende viden om invasive arter og de problemer, de medfører.

TERRAPINER

Modtageraftaler

CASE #

4

I EU-forordningen om håndtering af invasive arter fremgår en række forbud, bl.a. at man ikke må udveksle og opbevare invasive dyr i fangenskab eller udsætte dem i miljøet. Nogle af disse arter har tidligere været populære som kæledyr og findes derfor udbredt hos private.

Som en del af SGAVs forvaltning af de invasive dyr på EU-listen har man åbnet for den mulighed, at zoologiske haver og dyrehold kan indgå aftaler med SGAV om at modtage disse arter under kontrollerede og godkendte forhold. På den måde har borgere mulighed for at aflevere deres kæledyr på en sikker måde, hvis de f.eks. ikke længere ønsker at have det, men ikke ønsker at lade det aflive. Dermed undgås situationer, hvor privates kæledyr udsættes i naturen, samtidig med at invasive dyrearter, som

indfanges fra naturen, kan afhændes. Modtagerparterne bestemmer selv, hvad de vil gøre med de indleverede dyr, når blot de overholder alle dyreetiske regler. Det er gratis at aflevere et af de relevante dyr til de organisationer, der er indgået aftale med.

Hvert år skal modtagerparterne sende en afrapportering, hvor de beskriver, hvor mange individer af invasive arter, der er modtaget i det givne år. I 2024 blev der for eksempel indleveret 41 terrapiner.

De frivillige modtageraftaler er et vigtigt værktøj til at forebygge spredning af invasive arter i naturen ved at give borgere mulighed for at afhænde uønskede dyr.

3. Lovgivning

3.1. EU-forordningen

"EU-forordningen om forebyggelse og håndtering af introduktion og spredning af invasive ikkehjemmehørende arter" trådte i kraft d. 22. oktober 2014, og er det vigtigste redskab i kampen mod invasive arter. I forordningen finder man den såkaldte EU-liste over invasive arter, som betragtes som problematiske på EU-plan. I skrivende stund er antallet af arter på listen 114 (sidst opdateret i 2025. Se bilag 5.2 for en fuld liste over arterne). Forordningen angiver en række forbud og vilkår for håndtering af invasive arter, som medlemslandene er forplig-

tet til at følge. Arter, der optræder på EU-listen, må ifølge forordningen ikke tilsigtet indføres på EU's område (heller ikke i transit), holdes, avles, transporteres væk fra eller rundt i EU (undtaget til destruktion), anvendes eller udveksles, få mulighed for at reproducere sig samt udsættes i miljøet. De vigtigste forpligtigelser i EU-forordningen er bl.a., at EU-landene skal indføre et overvågningssystem, der kan opdage nye invasive arter, samt sikre kontrol ved landegrænser for at opdage og hindre indførsel af invasive arter.

3.2. Nationale bekendtgørelser

Danmark har, ud over EU-listen, en national liste over invasive arter, der inkluderer arter som vurderes som værende invasive i dansk natur, men ikke på EU-niveau. Denne liste har ophæng i bekendtgørelse om forebyggelse og håndtering af introduktion og spredning af invasive ikkehjemmehørende arter. Udpegning af invasive arter på den nationale liste baseres på forhindring af yderligere spredning i Danmark gennem f.eks. forbud mod salg. Listen indeholder i 2025 i alt 9 arter (8 plantearter og Galizisk sumpkrebs (*Pontastacus leptodactylus*)). Der er via bekendtgørelsen fastsat en række forbud mod bl.a. salg og import og mod at udsætte de invasive arter i naturen i Danmark.

Kæmpebjørneklo er som den eneste invasive planteart omfattet af sin egen specifikke lovgivning. Med ikrafttrædelsen af "Bekendtgørelse om bekæmpelse af kæmpebjørneklo" i 2006 fik kommunerne mulighed for at forpligte ejere eller brugere af arealer med kæmpebjørneklo, til at bekæmpe

planten i overensstemmelse med en kommunal indsatsplan. Indsatsplanen skal bl.a. indeholde en vejledning om, hvilke metoder der er egnede til bekæmpelsen. Dette har muliggjort en fælles national indsats mod kæmpebjørneklo. Det er dog frivilligt for kommunen at udarbejde en indsatsplan.

En anden invasiv art med sin egen lovgivning er brun rotte, hvor man allerede i 1991 vedtog "Bekendtgørelse om bekæmpelse af rotter m.v.", også kendt som Rottebekendtgørelsen, for at understøtte bekæmpelsen af arten. Der er anmeldelsespligt for alle, der konstaterer en forekomst af rotter, og kommunerne er forpligtet til at foretage effektiv bekæmpelse af rotteforekomster. I 2024 vurderes det, at kommunernes årlige omkostninger til rottebekæmpelse overstiger 300 mio. kr., som opkræves som gebyr hos ejendomssejere. Dertil kommer privates udgifter til forebyggelse og bekæmpelse samt tab i fødevareindustrien.

3.3. Anden relevant lovgivning

På globalt plan er invasive arter et stigende problem, og Danmark er derfor i henhold til internationale og regionale konventioner forpligtet til at træffe visse foranstaltninger for at forebygge, kontrollere og udrydde invasive arter. Derudover reguleres invasive arter i en række andre nationale bestemmelser, som findes spredt i forskellige

dele af sektorlovgivningen. Der er tale om love, der varetager forskellige formål, og som administreres af forskellige sektormyndigheder. I bilag 5.1 præsenteres en kort gennemgang af en række love, bekendtgørelser og konventioner, der aktuelt sætter rammen for forebyggelse mod og bekæmpelse af invasive arter i Danmark.

CASE #

Rottebekæmpelse

5

Brun rotte (*Rattus norvegicus*) er en af de mest succesfulde arter i verden. I Danmark er den en invasiv art, som blev introduceret i 1700-tallet fra Østasien, hvorefter den er blevet almindeligt udbredt. Desværre er den både klog, hårdfør og i stand til at trænge ind i menneskelig bebyggelse, hvor den kan forårsage stor skade. Derudover kan den også være vektor for smitsomme sygdomme, som er farlige for mennesker. Rotten er et godt eksempel på, hvad der kan ske, hvis man ikke foretager tidlig udryddelse af introducerede arter.

I Danmark har man som målsætning at foretage rottebekæmpelse på landsplan. Dette forvaltes via Rottebekendtgørelsen. I erkendelse af, at man formentligt ikke længere kan udrydde arten, har man defineret bekæmpelsen som "handling, der har til formål at udrydde rotter eller opnå et efter sagkyndigt skøn tilstrækkeligt lavt niveau i rottebestanden". Ansvaret for denne bekæmpelse er blevet pålagt kommunerne.

Når en borger ser en rotte, eller spor efter den, har vedkommende pligt til at anmelde det til kommunen, som så har pligt til at igangsætte en bekæmpelse. Dette fører årligt til omkring 150.000-200.000 anmeldelser af rotter, hvilket har ligget nogenlunde stabilt de seneste 10 år. Udgifterne afholdes af kommunen og finansieres af et rottegebyr.

Det er ikke sandsynligt at udrydde rotter i Danmark, men den aktive bekæmpelse kan holde rottebestanden på et niveau, hvor de gør mindst mulig biologisk, økonomisk og helbredsmaæssig skade.

Indsats mod mårhunden

CASE #

6

Når en invasiv art introduceres i et nyt område, er de hjemmehørende lokale arter ikke tilpasset til at leve sammen med den. Derfor kan den introducerede art være årsag til stor skade på hjemmehørende arter og forrykke den naturlige balance i økosystemet. Mårhunden er et eksempel på en art, som gør dette. Efter at have spredt sig bredt i Tyskland, har mårhunden bevæget sig nordpå og er nu at finde i hele Jylland. Den formerer sig hurtigt med mange hvalpe per kuld, og erfaring viser, at den er en trussel over for truede hjemmehørende arter. Mårhunden kan også være bærer af rabies samt den farligere bændelorm (*Echinococcus multilocularis*). Bændelormen kan være dødelig for mennesker, men parasitten kan også sprede sig til hjemmehørende vildt.

I 2010 blev den første indsatsplan mod mårhund udarbejdet. Planen er efterfølgende blevet revideret i 2020. Formålet med indsatsplanen var at samle kendte bekæmpelsesmetoder med henblik på at målrette, koordinere og effektivisere bekæmpelsen af arten. SGAV har i samarbejde med Naturstyrelsen og Danmarks Jægerforbund organiseret et netværk af uddannede mårhundereguleringsjægere, som skal hjælpe med at begrænse antallet af mårhund. Jægerne opsætter bl.a. vildtkameraer og fælder, rådgiver lokale lodsejere om

bekæmpelse af mårhund samt deltager i arbejdet med GPS-mærkede mårhund. De GPS-mærkede mårhund er steriliserede men udviser stadig paringsadfærd og kan derfor bruges til at opspore en mage, som så bliver aflivet.

Selv om målet var at udrydde mårhunden med den første indsatsplan, skete dette ikke. Tværtimod skete der en stigning frem til 2019, hvor der blev besluttet en forvaltningsplan for mink, mårhund og vaskebjørn. Med denne plan kom der også nye værktøjer til at afskyde mårhund: tilladelse til at anvende lysforstærkende natsigte til afskydning af mårhund og vaskebjørn; og mulighed for at anvende lokkemad (bait) på etablerede skydepladser.

Antallet af nedlagte mårhund bliver indberettet via vildtudbyttestatistikken. Fra 2016 til 2020 var antallet af nedlagte mårhund steget fra ca. 600 til ca. 11.000. Antallet har nu stabiliseret sig på ca. 7000 til 9000 årligt. Såfremt der skal være succes i bekæmpelsen af en invasiv art, skal de nødvendige hjælpemidler og viden være til stede. Med udbredelsen af bekæmpelsesarbejdet af mårhunden samt lokal koordinering har man haft succes med at nedlægge flere dyr og dermed reducere bestanden og undgå spredning til Fyn.

4. Indsatsen mod invasive arter

Denne handlingsplan angiver den samlede ramme for håndtering af invasive arter i Danmark, og i det følgende gennemgås tiltag og indsatser, som allerede er på området, samt rammen for den fremtidige statslige strategi mod invasive arter.

Invasive arter er et grænseoverskridende problem, og derfor er det afgørende, at indsatsen mod dem i Danmark sker i sammenhæng og koordination med indsatsen i andre lande.

4.1. Forebyggelse

Der er i den danske indsats fokus på forebyggelse gennem tidlig opdagelse og håndtering af invasive arter, der er listet på EU- og National liste. Det optimale og mest omkostningseffektive er at

håndtere invasive arter så tidligt som muligt og hindre introduktion og etablering, hvorved potentielle skadeseffekter og omkostninger minimeres.

Konsensuskonference

SGAV holder løbende kontrol med indberetning af nye ikkehjemmehørende arter i Danmark. I tilfælde hvor en art udviser potentiel invasiv adfærd i nabolande, undersøges artens invasivitet i dansk kontekst. Vurdering af arternes invasivitet er et øjebliksbillede, baseret på bedst tilgængelige viden, og vil løbende blive opdateret. Hvert 6. år bliver der foretaget en ekspert-

vurdering (konsensuskonference) af ikkehjemmehørende arter, som udviser potentiel invasiv adfærd i Danmark. Den seneste ekspertvurdering var i 2023. Her blev listen over invasive arter i Danmark reduceret fra 134 til 77 arter som følge af et bedre vidensgrundlag til at kunne foretage vurderingen af invasivitet under danske forhold (se afsnit 1.2).

Horizonscan-listen

Som led i konsensuskonferencen vurderer eksperterne ligeledes en række ikkehjemmehørende arter, som endnu ikke er blevet fundet i Danmark, men som har potentiale til at blive invasive, så-

fremt de bliver introduceret i dansk natur. Denne liste kaldes "Horizonscan-listen". Arter på denne liste har ingen juridisk ophæng men bruges i forbindelse med forebyggelse og tidlig opdagelse.

Spredningsvejsanalyse

Når invasive arter er etableret i naturen, kan det ofte være vanskeligt og omkostningstungt at udrydde dem eller begrænse deres udbredelse. For at forhindre arter i at blive introduceret er det vigtigt at kende deres spredningsveje. I forlængelse af opdateringer af EU-listen udføres der en

spredningsvejsanalyse hvert andet år. Analysen skal identificere hvilke spredningsveje, der er størst risici ved. Den seneste analyse fra 2022 viste, at spredningsvejen for mange af de invasive arter på EU-listen er fra havebrug, udslip af hobby-/kæledyr, og udslip fra zoologiske anlæg.

Samarbejde med Toldstyrelsen

SGAV har indgået en samarbejdsaftale med Toldstyrelsen om grænsekontrol af invasive arter. Siden 2016 har invasive arter på EU-listen og national liste været inkluderet i Toldstyrelsens kontrol.

Konfiskerede planter bliver destrueret, og dyr bliver enten overdraget til en af de institutioner, der har indgået aftale med SGAV om at modtage dyrearterne på EU-listen, eller aflivet.

Ballastvand

FN's ballastvandkonvention har til formål at mindske indførsel af vandlevende invasive arter, der kan spredes i havet ved udledning af ballastvand fra skibe. Ballastvandkonventionen trådte i kraft i september 2017 og er implementeret i ballastvadbekendtgørelsen. Heri stilles der krav til bl.a. udledningen af ballastvand, og at skibene skal have et certificeret anlæg til behandling af

ballastvand.

Udledning af ubehandlet ballastvand fra store skibe kan være et problem for havmiljøet. Hvis vandet ikke bliver behandlet, kan forskellige organismer sprede sig til økosystemer, hvor de ikke er hjemmehørende. Dette kan i værste fald indeholde invasive arter og dermed udgøre et miljøproblem.

Planteskadeværter og karantæneskadeværter

Planteskadeværter er den brede betegnelse for de organismer, der angriber eller skader planter vækst. Det kan for eksempel dreje sig om insekter, svampe, bakterier eller virus. Nogle planteskadeværter kan dog være så skadelige, at de giver store udbyttetab i planteproduktion eller skade på

naturen og landskabet. Disse arter kaldes karantæneskadeværter. Planteskadeværter er omfattet af EU-regler og forvaltes af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø og eventuelle fund kan indberettes til styrelsen.

4.1.1. Handlinger med henblik på forebyggelse

Handling – Revision af bekendtgørelsen for håndtering af invasive arter og opdatering af national liste over invasive arter

Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd vil genbesøge bekendtgørelsen med særligt fokus på at revidere den nationale liste over invasive arter. Ved udstedelse af bekendtgørelsen om invasive arter blev der udvalgt 13 invasive arter til den nationale liste. Listen bør revideres i takt med ny tilgængelig viden om de ikkehjemmehørende arters invasive adfærd i Danmark.

En dynamisk liste vil understøtte indsatsen mod nye potentielle introducerede invasive arter med henblik på at reducere risiko for spredning og etablering. Endvidere kan ny viden om en art også betyde, at den ikke længere betragtes som værende invasiv under danske forhold og derfor ikke bør være omfattet af forbuddene, eller den kan være kommet på EU-listen.

Handling – Handleplaner for spredningsveje

SGAV vil evaluere handlingsplanerne for Havebrug og Kæledyr og vurdere, om de skal revideres. Derudover vurderes behovet for oprettelse af yderligere handlingsplaner for andre spredningsveje.

SGAV fik i 2019 udarbejdet handlingsplaner for de mest udsatte spredningsveje for invasive

arter; Havebrug og kæledyr. Handlingsplanerne indeholder tiltag, som skal forhindre introduktion og spredning af invasive arter. Alt efter hvilken spredningsvej, der er tale om, kan tiltagene spænde fra indgåelse af aftaler, som "Code of Conducts", til udarbejdelse af retslige regler og tilhørende kontrolsystemer.

Handling – Opfølgning på Horizonscan

På baggrund af Horizonscan-analysen, der blev udført i 2023, vil SGAV vurdere, om der er behov for at fastsætte en bekæmpelsesprocedure for specifikke arter for at kunne udføre en hurtig indsats ved en potentiel introduktion og inden etablering af arterne i Danmark.

Denne særlige opmærksomhed bør kun gives til de invasive arter, hvor udenlandske erfaringer tydeligt viser en markant negativ effekt og omkostningstung bekæmpelse i tilfælde, hvor arten når at etablere sig.

4.2. Tidlig opdagelse og hurtig bekæmpelse

Når en invasiv art bliver introduceret i dansk natur, kan omkostningerne ved at udrydde dem være så høje, at det ikke modsvarer skadesvirkningerne. En indsats for at holde den invasive art på et acceptabelt lavt niveau eller på et begrænset areal vil i sådanne tilfælde være mest omkostningseffektiv. Hvis bekæmpelse ophører, selv for en kortere periode, kan de dog meget hurtigt vokse så meget i antal eller udbredelse, at de bliver en reel trussel mod en række hjemmehørende arter, menneskers sundhed eller samfundsøkonomien. For nogle invasive arter, specielt for de marine, vil det ikke være

teknisk muligt at udrydde dem. Andre invasive arter vil kunne holdes på et niveau, hvor deres skadeseffekt begrænses.

Fokus på tidlig opdagelse og hurtig udryddelse er primært rettet mod arter på EU-listen, som endnu ikke er etableret i Danmark. Disse arter vil indgå i den eksisterende overvågning af dansk natur, og hvis disse arter opdages, vil de blive søgt udryddet hurtigst muligt. Invasive arter, der allerede er til stede i landet, og som spredes til nye lokaliteter, vil med fordel også kunne blive bekæmpet lokalt for at hindre arten i at etablere sig.

Hurtig udryddelse af ikke-vidt-udbredte arter

Som EU-medlemsland er Danmark forpligtet til at bekæmpe og håndtere arter på EU-listen, herunder af hensyn til de andre medlemslande. For så vidt angår arterne på EU-listen, er målet, at de skal udryddes fuldstændigt fra EU's territorium, dog med enkelte snævre undtagelser som er defineret i EU-forordningen. SGAV har ansvaret for, at der iværksættes en hurtig bekæmpelse af

invasive arter på EU-listen, der observeres i Danmark. Opgaven består dels i at analysere artens forekomst og eventuelt sikre igangsættelse af en bekæmpelse, dels monitere effekten af bekæmpelsen. For hver enkelt art skal det vurderes på bedst tilgængeligt vidensgrundlag, hvad der er den mest omkostningseffektive strategi og bekæmpelsesmetode.

NOVANA Overvågningen

Overvågningen af arter og naturtyper i Danmark foretages primært via "Det Nationale Overvågningsprogram for Vandmiljø og Natur" (NOVANA). Overvågningen skal understøtte nationalt prioriterede behov for overvågningsdata om påvirkning, tilstand og udvikling i naturen og miljøet i Danmark. Arter på EU-listen over invasive arter indgår i overvågningen.

NOVANA omfatter otte delprogrammer for hhv. hav og fjord, søer, vandløb, stoftransport og landovervågning, punktkilder, grundvand, terrestriske arter og naturtyper samt luft. Overvågningerne i de enkelte programmer er fastlagt specifikt i forhold til de forpligtelser, der f.eks. er i henhold til EU's naturdirektiver og EU-forordningen om invasive arter.

Artsportalen: Arter

"Arter" er Danmarks vidensbase om arter, der lever i vores natur. Formålet med artsportalen er at samle forekomst-data om arter fra både private og offentlige kilder og gøre data tilgængelige for alle.

På portalen er der en særlig adgang til indberetning af invasive arter "arter.dk/invasiv". Portalen kan bruges som et varslingsystem for invasive arter på EU- og Horizonscan-listen. Denne form for artsregistreringer kan ikke sammenlignes

med systematiske overvågningsdata, som udføres i NOVANA, men de kan give informationer om nye arters introduktion og om den overordnede udbredelse af invasive arter i Danmark. Observationerne bliver valideret og indgår i vidensgrundlaget om udbredelsen af de invasive arter. Fordele ved portalen er, at den dækker bredere end traditionel overvågning og inddrager befolkningen bredt i overvågning af invasive arter (citizenscience) – portalen bidrager på den måde også til at udbrede kendskabet til invasive arter.

4.2.1. Handlinger med henblik på tidlig opdagelse og hurtig bekæmpelse

Handling – Fokus på spredningshotspots for invasive arter

SGAV vil lokalisere sandsynlige og lokalt afgrænsede spredningshotspots (point of entry) og vurdere, om der skal igangsættes en særligt fokuseret overvågning af relevante arter i disse områder.

Introduktion af nye arter til Danmark sker oftest igennem import og eksport. Der er en række særlige geografiske områder, hvor dette særligt

er tilfældet. Disse områder omfatter bl.a. togstationer, banelegemer, bymiljøer, industrihavne, lufthavne og menneskeforstyrrede områder tæt ved by og logistik. Det falder uden for NOVANA overvågningen, da det ikke betragtes som værdifuld natur. Ikke desto mindre kan invasive arter trives og etablere sig i disse miljøer.

Handling – Beredskab mod etablering af invasive arter

SGAV vil fastsætte en bekæmpelsesprocedure for at forhindre en eventuel introduktion og etablering af invasive arter på EU-listen og National liste.

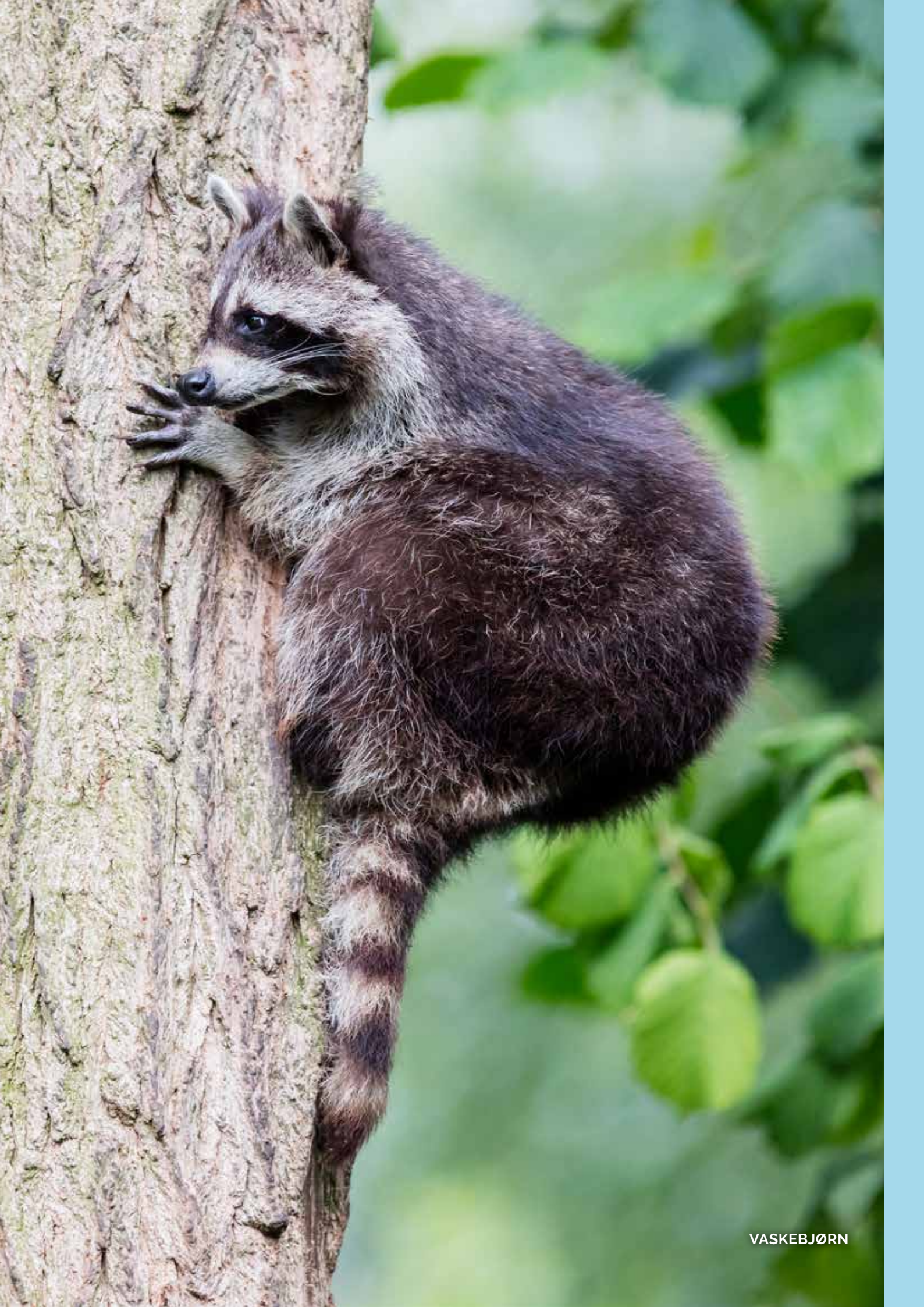
En række af de 114 arter på EU-listen over invasive arter forekommer ikke i Danmark i 2025. I forordningen er der fastsat en række forplig-

tigelser for at forhindre, at disse arter etablerer sig i medlemslandene. For at forhindre arterne i at etablere sig i Danmark gælder det om at forebygge og overvåge arterne samt udrydde dem, så snart de observeres. Nogle af disse arter er f.eks. vaskebjørn, asiatisk gedehams og amerikansk skarveand.

Handling - Adgang til privat areal ifm. bekæmpelse

Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd vil undersøge muligheden for at etablere en lovgivningsmæssig ramme, som giver mulighed for at få adgang til privat grund ved begrundet mistanke for forekomst af ikke-vidt udbredte invasive arter, således der kan foretages en besigtigelse og eventuel bekæmpelse af invasive arter på privat grund – i dag findes muligheden kun for pattedyr og fugle. Indsatsen mod nyligt intro-

ducerede invasive arter tager oftest udgangspunkt i at begrænse artens spredning, samt at bestande isoleres og udryddes. Denne indsats kan blive forsinket i tilfælde, hvor bekæmpelsen skal finde sted på privat grund. I tilfælde, hvor lodsejeren ikke responderer på henvendelse eller nægter at give sit samtykke til, at bekæmpelsen må udføres, vil der fortsat være en risiko for spredning.

4.3. Kontrol og bekæmpelse

I forvaltningen skelnes der mellem invasive arter, som er vidt udbredte, og arter, som ikke er vidt udbredte i naturen. Invasive arter, som allerede er vidt udbredte i landet, kan i nogle tilfælde kontrolleres med henblik på at begrænse deres udbredelse yderligere, mens ikke-vidt udbredte kan forsøges bekæmpet, således at arten helt forsvinder enten lokalt, regionalt eller nationalt. Invasive arter, der forekommer med flere bestande/fund i flere landsdele, vil blive betragtet som vidt udbredte og veletablerede. Det betyder, at f.eks. muntjak (*Muntiacus reevesi*), der kun kendes fra få bestande i Midtjylland, ikke betragtes som vidt udbredt, mens signalkrebs (*Pacifastacus leniusculus*), der er fundet mange steder i alle landsdele, betragtes som vidt udbredt.

I dag foretages der en omfattende bekæmpelse af forskellige vidt udbredte invasive arter i statsligt og kommunalt regi, f.eks. af kæmpe-bjørneklo. Det er ofte nødvendigt med en længerevarende bekæmpelsesindsats. Hvilke metoder, der anvendes til kontrol eller bekæmpelse, afhænger af den enkelte invasive art, og hvor udbredt den er.

En national indsats skal ikke nødvendigvis dække alle invasive arter i hele landet men kan ud fra en prioritering ske for udvalgte arter på udvalgte lokaliteter, f.eks. ud fra hensynet til varetægelse af EU-naturdirektivforpligtelser og beskyttede naturområder. Bekæmpelsesindsatsen vil altid skulle overholde gældende regler og aftaler.

Bekæmpelse af invasive rovdyr

Den overordnede strategi for mink og mårhund er bekæmpelse og at reducere risiko for yderligere spredning til områder, hvor de endnu ikke er etableret. Mink er vidt udbredt i landet og har været bekæmpet aktivt siden 2010. Antallet af mink er støt faldende, og efter den midlertidige nedlukning af minkproduktionen under corona-pandemien i Danmark er der noteret et markant fald i bestanden (under 700 nedlagte mink i jagtsæson 2025 jvf. vildtudbyttestatistikken). Stigning i antal og udbredelse af den hjemmehørende odder vurderes ligeledes at presse minken i mange områder i Jylland. Mårhunden er etableret med en ynglende bestand i Jylland. Massiv indsats fra jægerne har været med til at begrænse bestandstilvæksten og dermed sikre, at den ikke har etableret sig på Fyn. Tilladelse til nye bekæmpelsesmetoder har betydet en langt mere effektiv indsats, og der er i de seneste 3 år

noteret et fald i antallet af nedlagte mårhunde, som vurderes at afspejle et fald i bestanden, da indsatsen er uformindsket. Det skønnes dog ikke muligt at udrydde mårhunden, da der til stadighed observeres mårhunde, der passerer grænsehegnet mellem Tyskland og Danmark.

Vaskebjørn er endnu ikke etableret i Danmark, men også denne art observeres ved grænsehegnet. Der noteres enkelte vaskebjørne rundt i resten af landet, men her er tale om undslupne kæledyr/zoodyr. Der er etableret ekstra overvågning med vildtkamera i grænseregionen for at sikre, at eventuelle indvandrende individer udryddes hurtigt.

Overvågning og bekæmpelse af de invasive arter kræver et aktiv og vedholdende engagement fra lodsejere, frivillige og organisationer. Derfor er disse interessenter centrale for forvaltningsplanens succes.

Modtageraftaler

Som en del af SGAVs håndteringsforanstaltning mod invasive dyrearter på EU-listen kan institutioner, zoologiske haver og hobbydyrehold indgå aftaler med SGAV om at modtage og opbevare udvalgte invasive arter. Det sker under en række betingelser, som f.eks. at de modtagne invasive dyrearter opbevares indesluttet til de dør og uden mulighed for at reproducere sig. Dermed har borgere mulighed for at aflevere deres kæle-

dyr på en sikker måde, hvis de f.eks. ikke længere ønsker at have det men ikke ønsker at lade det aflive. Dermed undgås situationer, hvor private kæledyr udsættes i naturen, samtidig med at invasive dyrearter, som indfanges fra naturen, kan afhændes.

De partnere, som SGAV har aftaler med, indsender årligt en afrapportering med angivelse af arter og individer, de har modtaget, samt dyreholdets omfang.

Vildtudbyttestatistikken

Årligt indberetter jagttegnslødere vildtudbyttet for det forgangne år. Indberetningen indeholder både antallet af vildt (fugle og pattedyr) nedlagt på jagt og ved regulering. Det er obligatorisk for alle

jægere at indberette antallet af nedlagt vildt. Indberetningen omfatter også invasive fugle og pattedyr og anvendes til at vurdere bekæmpelsesindsatsen.

4.3.1. Handlinger med henblik på kontrol og bekæmpelse

Handling – Udryddelse af mink i udvalgte isolerede områder

SGAV vil fastholde bekæmpelsesindsatsen mod mink for at sikre lokal udryddelse. Den midlertidige lukning af minkproduktionen i Danmark i 2020-2022 medførte et kraftigt fald i antallet af nedlagte mink i naturen. Med denne udvikling i den danske minkbestand vurderes det realistisk at udrydde bestanden. På Born-

holm vil det dog være særligt vanskeligt, da der ikke er hjemmehørende rovdyr til at presse de vilde mink, hvorfor vilde mink på Bornholm har gunstige leveforhold og høj overlevelse. Der er derfor igangsat særlige initiativer på Bornholm for at sikre, at indsatsen øges, og minken kan udryddes også på Bornholm.

Handling – Evaluering af indsats mod kæmpebjørneklo

SGAV vil evaluere bekæmpelsesindsatsen mod kæmpebjørneklo. Der vil blive indsamlet erfaringer om bekæmpelse på såvel kommunal,

offentlig og privat grund til supplerende af SGAVs allerede eksisterende bekæmpelsesvejledning for kæmpebjørneklo.

4.4. Information og vidensdeling

Introduktion af arter sker ofte på grund af manglende viden om de skadelige effekter, arterne kan have på både naturen og samfundet. Alle har et ansvar, når det gælder om at begrænse introduktion af nye arter til landet, og alle kan bidrage til at minimere risiko for spredning og begrænse effekten af de invasive arter, der allerede er her.

Det forudsætter dog, at både borgere, interessegrupper som jægere, kæledyrsejere, akvarister,

fiskere m.fl. samt centrale aktører i brancher som dyrehandel, turisme, gartneri, landbrug, skovbrug og akvakultur har den nødvendige viden om, hvordan de specifikt kan bidrage. Derfor er information og vidensdeling vigtige redskaber for at reducere risikoen for introduktion af nye invasive arter og opnå succes i bekæmpelsen af de invasive arter, der allerede er i landet.

SGAVs hjemmeside om invasive arter

SGAV indsamler og videreformidler viden om invasive arter i Danmark. På styrelsens hjemmeside kan man bl.a. læse om relevante regler, finde vejledninger, bekæmpelsesmetoder og generel information om udvalgte invasive arter. Der publiceres ligeledes informationsmaterialer, som kan benyttes af andre myndigheder i forbindelse

med formidling, bl.a. informationsfoldere, plakater og artsspecifikke bestemmelsesguides for visse artsgrupper, hvor det er relevant. SGAV iværksætter også målrettede kampagner og udarbejder informationsmateriale, der er rettet specifikt mod spredningsveje og relevante målgrupper.

Bekæmpelsesvejledninger

SGAV indsamler løbende erfaringer og information om bekæmpelsesmetoder for invasive plantearter på EU-listen og den Nationale liste for at kunne gennemføre en omkostningseffektiv

bekæmpelse eller populationskontrol af specifikke arter. Denne informationsindsamling bliver løbende formidlet og offentliggjort på SGAVs hjemmeside.

Oplysning og vidensdeling

Ved transport af invasive arter er der risiko for spredning. Bekæmpede planter bør transporteres i lukkede poser på vejen til genbrugspladsen, så plantedele ikke tabes undervejs..

ERFA-dage for kommuner og statslige lodsejere

SGAV afholder ERFA-dage for kommuner og statslige lodsejere. Formålet med ERFA-møderne er at oplyse om regelgrundlaget for at bekæmpe invasive arter, herunder også bortskaffelse af

planter efter bekæmpelse. Dagen skaber også en ramme, hvor de deltagende parter kan dele erfaringer med hinanden.

Læringsmateriale om invasive arter

SGAV har udarbejdet et omfattende læringsmateriale om invasive arter. Det indeholder bl.a. en gennemgang af reglerne, deres effekt på biodiversitet og de etiske aspekter forbundet med

bekæmpelse. Materialet henvender sig til grundskolernes 7.-10. klassetrin og består af en elevbog, aktivitetshæfte og lærervejledning.

Genbrugsplads

4.4.1. Handlinger med henblik på information og vidensdeling

Handling – Promovering af indberetningsportalen for invasive arter på Arter.dk

SGAV vil fortsat udbrede kendskabet til artsportalen Arter, som er den primære indberetningsportal for invasive arter.

Det er ikke alle observationer, som indberettes til Arter eller lignende online artsportaler. Mange observationer deles kun i interne grupper

eller igennem netværk, hvor informationen desværre ikke bidrager til bekæmpelsesindsatsen. Der er derfor behov for at målrette informationsindsatsen med henblik på at få flest muligt til at benytte Arter som den primære indrapporteringsportal.

Handling – Formidling om bortskaffelse af jord

SGAV vil udforme anbefalinger om hensigtsmæssig bortskaffelse af jord kontamineret med invasive planterester.

Ved de fleste bygge- og anlægsprojekter opstår der behov for at flytte jord, og i enkelte tilfælde indeholder jorden plantedele og frø fra

invasive plantearter, og dermed kan flytning af jorden resultere i en utilsigtet spredning af invasive plantearter. Det er derfor vigtigt, at biologisk forurennet jord behandles korrekt, og frø og rødder uskadeliggøres.

Handling – Vidensindsamling og formidling om genopretning af natur

SGAV vil indsamle erfaringer om bedste praksis for genopretning af naturtyper efter bekæmpelsesindsatser mod invasive arter samt erfaringer med brug af naturgenopretning som en del af bekæmpelsen. Informationerne vil blive gjort tilgængelige på SGAVs hjemmeside.

Når en invasiv art er bekæmpet på et areal, kan der i nogle tilfælde være behov for at genoprette det pågældende økosystem, f.eks. hvor en

invasiv plante har dækket et stort areal igennem en længere periode og har skygget al anden vegetation væk, eller en dyreart har fortrængt andre arter. Der kan også være stor risiko for genindvandring af den udryddede art eller andre invasive plantearter, hvis et areal efterlades meget skadet efter en bekæmpelsesindsats.

Handling – Målrettet informationsindsats

SGAV vil fortsat arrangere ERFA-dage, støtte faglige vidensgrupper, bistå med udvikling af læringsmaterialer og bekæmpelsesvejledninger samt gennemføre kampagner, som sikrer, at relevante målgrupper får den nødvendige viden og vejledning om invasive arter.

SGAV prioriterer målrettet informationsindsats som en effektiv afværgeforanstaltning mod introduktion af invasive arter. Ved at tilpasse kommunikationen til specifikke målgrupper,

såsom kommuner, statslige lodsejere, interessegrupper, økonomisk interesserede aktører, haveejere og undervisningsinstitutioner, kan vidensdelingen optimeres uden at gå på kompromis med fagligheden. Da mange organisationer og erhverv har stor viden om specifikke arter og håndteringen af disse, vil SGAV arbejde for at etablere informationsmateriale i samarbejde med disse.

Handling – Oplysningsindsats mod handler med invasive arter på EU- og National-liste

SGAV vil gennem formidling forsøge at forebygge køb og salg, samt udsætning af ulovlige invasive arter blandt borgere, som bevidst eller ubevidst handler med ulovlige arter.

Nationalt forbud mod salg af invasive arter på EU- og National liste er med til at fjerne mange af de største spredningsveje for invasive arter

igennem køb og salg. På trods af dette bliver invasive arter fortsat handlet. Handel med ulovlige invasive arter sker ofte igennem private fora og grupper på internettet og kan være svære at spore. Men med udbredelse af viden om skadesvirkninger håber vi at mindske købelysten hos den almindelige borger.

4.5. Samarbejde nationalt og internationalt om invasive arter

Det er af afgørende betydning, at indsatsen mod de invasive arter koordineres mellem relevante aktører for at opnå så effektive resultater som muligt. Flere myndigheder har administrative opgaver i relation til invasive arter. Under Ministeriet for Natur og Dyrerelated ressourcer ligger administration af naturbeskyttelseslovgivningen inklusiv EU-forordningen om invasive arter og EU's naturdirektiver

og forvaltningen af ministeriets arealer, hvor der kan forekomme invasive arter. Derudover er der en række andre myndigheder som Kirkeministeriet, Forsvaret, Transportministeriet, Kommunerne, Kriminalforsorgen samt Banedanmark, der alle udfører bekæmpelse af invasive arter på deres arealer. Endvidere er der samarbejde med Toldstyrelsen og Fødevarestyrelsen.

Samarbejde i EU

Samarbejdet i EU med Kommissionen og de andre medlemslande er oftest formaliseret i komiteer, men der er også arbejdsgrupper, som f.eks. ser på "best practice" inden for metoder til analyse af spredningsveje, eller hvordan man kan forbedre

grænsekontrol af invasive arter. SGAV deltager i arbejdsgruppen "Det videnskabelige forum" og i den nedsatte "Komite for invasive arter", samt i andre relevante fora om invasive arter i EU.

Samarbejde med nabolande

Samarbejdet med nabolande er vigtigt i forhold til forebyggelse af invasive arter, da der er risiko for spredning fra vores naboer og til Danmark og omvendt. Derfor har udveksling af informationer om udbredelse og skadeseffekter af invasive arter en stor betydning. Selv om EU med EU-forordningen om invasive arter håndterer de overordnede retningslinjer, er der fortsat behov for et netværk

mellem medlemslandene samt samarbejde med ikke-EU-medlemslande, såsom Norge og Island. Som eksempler kan nævnes samarbejdet mellem Danmark, Tyskland og Holland i Det Trilaterale Vadehavssamarbejde samt et Nordisk samarbejde omkring bekæmpelse af invasive rovdyr.

Rådgivende gruppe

Det er af afgørende betydning, at forvaltningen af invasive arter er baseret på den nyeste viden. Der er derfor et stort behov for ekspertrådgivning samt indhentning af viden gennem projekter. Desuden er der behov for informationsudveksling med en række relevante NGO'er, som har særlige interesser og ekspertiser i invasive arter. SGAV inviterer derfor to gange årligt til møde i

"Den rådgivende gruppe for invasive arter", som består af relevante forskningsinstitutioner, myndigheder, organisationer samt interessegrupper. Denne gruppe bistår bl.a. med viden og inputs ifm. opdateringen af EU-listen hvert andet år. Se bilag 5.5 for en komplet liste over deltagere i den rådgivende gruppe.

4.5.1. Handlinger med henblik på samarbejde nationalt og internationalt om invasive arter

Handling – Internationalt samarbejde

På Sveriges initiativ vil de nordiske lande sikre et nordisk samarbejde om vidensdeling om invasive plantearter, mellem Norge, Finland og Danmark. Det primære formål er at dele erfaringer og bedste praksis mellem landene.

SGAV agter at støtte op om Sveriges forslag om nordisk samarbejde og bidrage med danske erfaringer, ligesom vi håber at kunne lære fra vores nordiske naboer.

Handling – Vejledning om invasive arter i den kommunale byplanlægning

SGAV vil bistå med vejledning om forebyggelse af invasive arter i kommunal planlægning i forbindelse med udarbejdelse af lokalplaner, klimaplaner og blå og grøn infrastruktur. Grøn (og blå) infrastruktur er defineret som "et værktøj til at skabe økologiske, økonomiske og sociale goder ved hjælp af naturbaserede løsninger." Sådanne tjenester inkluderer for eksempel vandrensning, at tilbyde rum til rekrea-

tion, samt at hjælpe med klimaforebyggelse og tilpasning. Dette netværk af grønne (land) og blå (vand) områder forbedrer miljøets kvalitet, tilstanden og sammenhængen af naturlige områder samt forbedrer borgernes sundhed og livskvalitet. Kommunerne og særligt de danske storbyer er ved at inkludere dette i deres kommuneplaner.

Handling – Styrke samarbejdet med relevante myndigheder

SGAV vil styrke samarbejdet med bl.a. Politiet, Toldstyrelsen og Fødevarestyrelsen i forbindelse med håndtering af sager om ulovlig opbevaring, import og eksport af invasive arter. SGAV vil bidrage med faglig vejledning og redskaber, som kan bruges under tilsyn eller ved kontroller.

Igennem de senere år er der kommet et større fokus på flora- og faunakriminalitet, f.eks. ved import af ulovlige invasive planter, som er en overtrædelse af forbudsbestemmelserne i lovgivningen om invasive arter.

5. Bilag

5.1. Lovgivning

EU-FORORDNINGEN OM INVASIVE ARTER

I 2014 trådte "Europaparlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1143/2014 af 22. oktober 2014 om forebyggelse og håndtering af introduktion og spredning af invasive ikkehjemmehørende arter" i kraft, og dermed en samlet retlig ramme om arbejdet med invasive arter i EU. EU-forordningen om invasive arter er målrettet de forskellige stadier i invasive arters invasionsproces og indeholder tiltag rettet mod forebyggelse, tidlig opdagelse og hurtig udryddelse samt håndtering af allerede vidt udbredte invasive arter.

EU-forordningen om invasive arter er direkte gældende i alle medlemslande. Dog er en række bestemmelser implementeret i dansk lovgivning i "Bekendtgørelse nr. 1285 af 12/11/2018 om forebyggelse og håndtering af introduktion og spredning af invasive ikkehjemmehørende arter". Forordningens centrale omdrejningspunkt er en liste (EU-listen) over de invasive arter, hvis skadelige indvirkning anses for at være af et sådant omfang, at en fælles indsats er påkrævet på EU-plan. EU-listen vedtages som gennemførselsforordning i henhold til EU-forordningen. Arterne på EU-listen er omfattet af en række restriktioner (boks 2).

IFØLGE EU-FORORDNINGENS ARTIKEL 7 MÅ INVASIVE IKKEHJEMMEHØRENDE ARTER, SOM ER PROBLEMATISKE PÅ EU-PLAN, IKKE TILSIGTET:

- a) Indføres på Unionens område, heller ikke i transit under toldtilsyn
- b) Holdes, heller ikke i indesluttet opbevaring
- c) Avles, heller ikke i indesluttet opbevaring
- d) Transporteres til, fra eller i Unionen, medmindre de transporteres til anlæg i forbindelse med udryddelse
- e) Markedsføres
- f) Anvendes eller udveksles
- g) Få mulighed for at reproducere sig, blive avlet eller dyrket, heller ikke i indesluttet opbevaring, eller
- h) Udsættes i miljøet.

Boks 2.

Arterne på EU-listen er omfattet af en række restriktioner.

Arterne på EU-listen er også omfattet af en række forpligtelser, herunder krav om overvågning, hurtig udryddelse af nyintroducerede arter, bekæmpelse af vidt udbredte arter samt analyse af spredningsveje. En invasiv art kan opføres på EU-listen, hvis den opfylder en række kriterier efter EU-forordningen:

1. *Den skal have en risikovurdering, som påviser, at den gør betydelig skade på biodiversiteten eller de relaterede økosystemtjenester, samt at en fælles indsats på EU-plan er nødvendig for at forhindre dens introduktion, etablering eller spredning.*
2. *Det skal være sandsynligt, at opførelse på EU-listen effektivt vil forebygge, minimere eller begrænse dens skadelige indvirkning.*

Arter, der er hjemmehørende i mindst ét medlemsland, vil ikke kunne optages på listen. Det betyder, at f.eks. iberisk skovsnegl (*Arion vulgaris*), der oprindeligt kommer fra Centraleuropa, ikke vil kunne optages på listen.

Alle medlemslande samt EU-Kommissionen kan foreslå arter til EU-listen ved at udarbejde og indsende en risikovurdering. Denne risikovurdering vil blive vurderet i en videnskabelig arbejdsgruppe med eksperter fra alle medlemslandene for at sikre, at den lever op til kravene. Herefter behandles den i en komite med repræsentanter fra alle medlemslandene, som skal sikre, at de øvrige krav ud over risikovurderingen er opfyldt. I komiteen stemmes om alle tilføjelser til EU-listen, og Kommissionen kan optage arter, hvis der ved afstemningen opnås kvalificeret flertal herfor. EU-listen opdateres som udgangspunkt hvert andet år.

Bekendtgørelse om håndtering af invasive arter - Den Nationale Liste

Ifølge EU-forordningens artikel 12 har medlemsstaterne mulighed for at udarbejde en national liste over invasive arter, som er problematiske for medlemsstaten. På de invasive arter, der er opført på listen, kan medlemsstaterne vælge at anvende foranstaltninger og restriktioner (forbud) med ophæng i forordningen, herunder de restriktioner, der er oplyste i artikel 7. I Danmark vedtog man i 2016 "Bekendtgørelsen om forebyggelse og

håndtering af introduktion og spredning af invasive ikkehjemmehørende arter", som indeholder en national liste. Udpegning af invasive arter til den nationale liste baseres på muligheden for at hindre yderligere spredning af etablerede arter i Danmark gennem f.eks. forbud. Listen indeholder i 2024 i alt 9 arter (8 planter og Galizisk sumpkrebs (Pontastacus leptodactylus)).

Naturbeskyttelsesloven

Ansvar for naturbeskyttelsesloven ligger i Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd ved SGAV. Naturbeskyttelsesloven (LBK nr. 927 af 28. juni 2024) skal medvirke til at værne om landets natur og miljø. Loven beskytter Danmarks natur især gennem beskyttelse af naturområder f.eks. i den generelle beskyttelse af naturtyper i lovens § 3, gennem fredning af konkrete områder og gennem

regler om implementering af Natura 2000 direktiverne og regler om artsbeskyttelse. Loven indeholder blandt andet i §§ 30 og 31 bestemmelser med relevans for invasive arter, og bestemmelserne i § 3 om beskyttede naturtyper er ligeledes relevante, da en indsats, også selvom den er mod invasive arter, der kan ændre tilstanden af naturtyperne, kan kræve dispensation fra beskyttelsen.

Jagt- og vildtforvaltningsloven

Denne lov administreres af Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd ved SGAV. Der er i medfør af "Bekendtgørelse af lov om jagt og vildtforvaltning" (LBK nr. 639 af 26. maj 2023) fastsat forbud mod udsættelse af vildt – med undtagelse af fasan, gråand og agerhøne – uden forudgående

tilladelse (BEK nr. 1652 af 19. december 2017 om udsætning af vildt, jagtmåder og jagtredskaber). I medfør af Bekendtgørelsen er det fastsat, at alle arter på den til enhver tid gældende EU-liste må reguleres hele året (BEK nr. 1408 af 03. oktober 2022 om vildtskader).

Miljøbeskyttelsesloven

Dele af Miljøbeskyttelsesloven (LBK nr. 928 af 28. juni 2024) administreres af Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd ved SGAV. Loven indeholder i §§ 17-18 bestemmelser om kommunernes og ejere af fast ejendoms ansvar for forebyggelse og bekæmpelse af rotter. Bekendtgørelse om forebyggelse og bekæmpelse af rotter (BEK nr. 991 af 21. august 2024) administreres ligeledes af Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd ved SGAV.

Bekendtgørelsen indeholder regler, der pålægger borgerne at anmelde forekomst af rotter til kommunen samt rottesikre og renholde ejendommen, så rotter ikke tiltrækkes. Kommunen er i henhold til bekendtgørelsen forpligtet til at foretage en effektiv forebyggelse og bekæmpelse af rotter samt udarbejde en handlingsplan på baggrund af de af SGAV fastsatte minimumskrav.

Havstrategidirektivet

Efter havstrategidirektivet (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/56/EF af 17. juni 2008 om fastlæggelse af en ramme for fællesskabets havmiljøpolitiske foranstaltninger) forpligtes medlemsstaterne til at opnå eller opretholde "god miljøtilstand" i medlemsstaternes farvande senest i 2030. Havstrategidirektivet er gennemført i dansk ret ved lov om havstrategi (LBK nr. 123 af 1. februar 2024), som administreres af Miljøministeriet ved Miljøstyrelsen. Hvert 6. år skal Danmark i henhold til havstrategidirektivet udarbejde en ny havstrategi. Første del af Danmarks Havstrategi II beskriver den nuværende miljøtilstand i havet og sætter mål for den ønskede tilstand (tilstandsvurderingen). Den udkom i 2019 og blev fulgt op af et overvågningsprogram i 2020, som er anden del af havstrategien. Sidste del består af et indsatsprogram, der gælder for perioden 2023-2027, og som er målrettet Danmarks arbejde med at opfylde havstrategiens mål.

I havstrategidirektivet er der opstillet 11 såkaldte deskriptorer (emner), der skal anvendes til at beskrive god miljøtilstand. Deskriptor 2 vedrører ikkehjemmehørende og invasive arter. God miljøtilstand forudsætter, at "Ikkehjemmehørende arter indført ved menneskelige aktiviteter ligger på niveauer, der ikke ændrer økosystemerne i negativ retning", jf. bilag 2 i lov om havstrategi.

Skibsfart regnes som en af de væsentligste spredningsveje for introduktion af nye ikkehjemmehørende arter til danske farvande. Akvakulturaktiviteter, udsætninger, fiskeri og lystfartøjer mv. menes dog også at være kilder til nye arter. Derfor er der i indsatsprogrammet bl.a. indsatser for tidlig påvisning af nye ikkehjemmehørende arter, national strategi om skibsbegroning samt forekomst og spredningsveje for invasive arter i den danske del af Vadehavet, herunder rensning af skibes udledning af ballastvand mv. i FN's Ballastvandkonvention. Indsatser i forhold til at reducere marine ikkehjemmehørende arter vil være af forebyggende karakter, idet det ikke er muligt at udrydde en marin art, når den først er introduceret.

I lov om havstrategi er der en forpligtelse til at gennemføre en national overvågning med henblik på at følge og forebygge indførsel af ikkehjemmehørende arter. Overvågningen sker især via NOVANA-programmet og skal dække alle væsentlige danske havområder, herunder særlige risikoområder, f.eks. udvalgte havne. Overvågningen skal bidrage til at vurdere de vigtigste enkeltarter og deres påvirkning på havmiljøets økosystemer, og dermed om god miljøtilstand er opnået i de marine naturtyper.

Akvakulturforskriften

Akvakulturområdet reguleres i EU af Rådets forordning (EF) nr. 708/2007 af 11. juni 2007 om brug af fremmede og lokalt fraværende arter i akvakultur. Forskriften administreres af Miljøministeriet ved Miljøstyrelsen.

Forskriften fastsætter bindende rammer for akvakultur for at vurdere og begrænse fremmede og lokalt fraværende arter (her forstås ikkehjemmehørende arter) mulige virkning på akvatiske naturtyper.

Ballastvandkonventionen

Danmark har via havmiljøloven implementeret FN's ballastvandkonvention, som forpligter skibe til at håndtere ballastvand ved udtømning med henblik på at minimere og ultimativt eliminere indførsel af invasive arter. Ballastvandkonventionen trådte i kraft i 2017 og er implementeret i dansk lov igennem Bekendtgørelse om håndtering af ballastvand og sediment fra skibes ballastvandtanke (BEK nr. 733 af 19. maj 2022), som administreres af Miljøministeriet ved Miljøstyrelsen. Ballastvandkonventionens krav om håndtering af skibes ballastvand er et væsentligt element for opnåelse af god miljøtilstand i henhold til havstrategidirektivet.

Konventionen åbner mulighed for at dispensere fra kravet om håndtering af ballastvand, men kun til skibe i faste internationale ruter og kun under visse betingelser.

For yderligere at begrænse mulighederne for indførelse af invasive arter har FN's Søfartsorganisation, The International Maritime Organization (IMO), udarbejdet retningslinjer for håndtering af begroning på skibes undervandsskrog samt retningslinjer for begroning på lystbåde. Retningslinjerne om håndtering af begroning giver praktiske anbefalinger til ejere af skibe og lystbåde om forebyggelse men er som udgangspunkt ikke forpligtende og er ikke implementeret i dansk lovgivning.

Vandrammedirektivet

EU's medlemsstater forpligtes efter vandrammedirektivet (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger) blandt andet til at iværksætte nødvendige foranstaltninger, der skal forebygge forringelse af tilstanden for alle overfladevandområder. Samtidig skal medlemsstaterne beskytte, forbedre og restaurere alle overfladevandområder med henblik på at opnå

god økologisk tilstand for overfladevand. EU's vandrammedirektiv er udmøntet i den danske lovgivning i Lov om vandplanlægning (LBK nr 126 af 26/01/2017), som administreres af MGTP ved SGAV. Opnåelse af god økologisk tilstand kan trues af invasive arter. Håndtering af invasive akvatiske og semi-akvatiske arter kan derfor være påkrævet for at kunne leve op til direktivforpligtelserne. Igennem NOVANA overvåges en række invasive arter knyttet til vandmiljøet.

ASIATISK GEDEHAMS

Rammedirektiv om bæredygtig

anvendelse af pesticider

I 2009 blev direktiv 2009/128/EF om bæredygtig anvendelse af pesticider vedtaget. Her anføres krav om, at alle medlemslande skal indføre nationale pesticidhandlingsplaner. Dette skal ske med henblik på at nedbringe pesticiders risici og virkninger på menneskers sundhed og miljøet og for at tilskynde til udvikling og indførelse af integreret bekæmpelse af skadedydere og fremme alternative metoder/teknikker med henblik på at nedbringe afhængigheden af pesticider. Idet vandmiljøet er særligt følsomt over for pesticider, skal der jf. direktivet lægges vægt på at undgå forurening af overfladevand og grundvand via passende foranstaltninger. Direktivet påpeger endvidere, at anvendelsen af pesticider kan være særlig farligt i meget miljøfølsomme områder f.eks. Natura 2000-områder, lige som man i offentlige parker, rekreative områder, på sports-

pladser og legepladser mv. bør reducere anvendelsen af pesticider til et minimum eller forbyde anvendelsen grundet risikoen for eksponering af børn og andre udsatte grupper.

I Danmark er rammedirektivet implementeret via de danske pesticidstrategier. Den aktive Sprøjtemiddelstrategi er gældende i perioden 2022-2026. Et af strategiens formål er at mindske sprøjtemidlers belastning af sundhed, natur og miljø ved blandt andet brug af præcisionssprøjtning og fremme af økologi. Men selvom der skal gennemføres indsatser, der skal medvirke til at udfase forbruget af sprøjtemidler på bl.a. offentlige arealer, er det fortsat muligt at bekæmpe invasive arter med sprøjtemidler. Dette skyldes, at mange invasive plantearter kan være svære at bekæmpe uden brug af sprøjtemidler, og for visse planterarter er det både en omkostningstung og langsom proces at gøre det uden.

EU-plantgesundhedsordningen

Der er på EU-niveau en omfattende regulering på dyre- og plantgesundhedsområdet. EU-plantgesundhedsordningen er fastlagt i "Rådets forordning (EU) 2016/2031 af 26. oktober 2016 om beskyttelsesforanstaltninger mod planteskadegørere". Målet med EU-plantgesundhedsordningen er at forebygge indslæbning af skadegørere på planter og planteprodukter og spredning af disse i Unionen.

EU-plantgesundhedsordningen er implementeret i dansk lovgivning via "Lov om planter og plantesundhed m.v." (LBK nr. 1050 af 10. juli 2023), og administreres af Styrelsen for Natur og Dyrevelfærd ved SGAV. Efter lov om planteskadegørere kan ministeren fastsætte regler om bekæmpelse af og forebyggelse mod indslæbning og spredning af levende organismer, for eksempel insekter, svampe, bakterier eller vira, der direkte eller indirekte angriber eller skader planters vækst (planteskadegørere). Loven giver også mulighed for at fastsætte regler om forbud mod import, salg og opbevaring samt registrering af virksomheder, som er leverandør af planter,

godkendelse af planter til salg og dokumentation for udført officiel plantgesundhedskontrol for karantæneskadegørere ("plantepas"). Karantæneskadegørere er en række særligt skadelige insekter, svampe, bakterier, vira m.v., der ikke tidligere er fundet eller findes meget begrænset i EU. De kan give store udbyttetab i planteproduktionen eller skade naturen og landskabet. Det er kun få af de skadegørere, der kan findes på planter og planteprodukter, der er karantæneskadegørere. Med samme hensyn har den Europæiske Plantebeskyttelsesorganisation (EPPO) stort fokus på at risikovurdere invasive plantearter.

Der kan opstå overlap mellem arter defineret som invasive arter og karantæneskadegørere, når karantæneskadegørere truer biodiversiteten, hvilket har nødvendiggjort, at EU-forordningen om invasive arter eksplicit beskriver, at invasive arter, som reguleres ved EU-Plantgesundhedsforordningen, ikke også reguleres af EU-forordningen om invasive arter. Et eksempel på dette er asiatisk træbuk (*Anoplophora glabripennis*)

Habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet

Habitatdirektivet fra 1992 (Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter med senere ændringer) sigter mod at fremme opretholdelse af biodiversiteten i medlemsstaterne ved at definere en fælles ramme for beskyttelsen af vilde planter og dyr og levesteder. Direktivet pålægger medlemslandene at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus for alle arter og naturtyper på direktivets bilag. Fuglebeskyttelsesdirektivet (Rådets direktiv nr. 79/409 af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle med senere ændringer) forpligter EU's medlemslande til at bevare vilde fuglearter i EU, blandt andet gennem at sikre tilstrækkelige levesteder for arterne.

Disse direktiver er blandt andet implementeret i dansk ret i Jagt- og vildtforvaltningsloven (LBK nr 639 af 26/05/2023), Miljømålsloven (LBK nr 692 af 26/05/2023) og Naturbeskyttelsesloven (LBK nr 927 af 28/06/2024), som alle administreres af Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd ved SGAV. Direktiverne stiller krav om at sikre gunstig bevaringsstatus for beskyttede arter og for alle vilde fugle samt udpege og forvalte særlige beskyttelsesområder, herunder Natura 2000-områder. Arter og naturtyper omfattet af disse beskyttelses hensyn kan trues af invasive arter, der ikke er på EU-listen eller omfattet af plantesundhedslovgivningen. Håndtering af disse arter kan derfor være påkrævet for at kunne leve op til direktivforpligtelserne.

Fiskeriloven

Fiskeriloven (LBK nr. 205 af 1. marts 2023) administreres af Miljøministeriet ved Fiskeristyrelsen. Efter lovens § 63 kræver al udsætning eller omplantning af fisk samt æg og yngel forudgående

godkendelse. Efter fiskerilovens § 66 må opdræt af fisk på dansk fiskeriterritorium kun finde sted efter tilladelse.

IBERISK SKOVSNUGL

Lov om drift af landbrugsjorder

Lov om drift af landbrugsjorder (LBK nr. 1041 af 10. juli 2023) administreres af Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd ved SGAV. Efter lovens § 10 fastsættes regler om bekæmpelse og forebyggelse af udbredelse af kæmpe-bjørneklo. Hertil er der udstedt bekendtgørelse nr. 871 af 27. juni 2016 om bekæmpelse af kæmpe-bjørneklo, som administreres af SGAV. Ifølge den gældende bekendtgørelse har kommunerne mulighed for

at forpligte ejere eller brugere af arealer med kæmpebjørneklo til at bekæmpe planten i overensstemmelse med en kommunal indsatsplan. Indsatsplanen skal bl.a. indeholde en vejledning om, hvilke metoder der er egnede til bekæmpelsen. Dette har muliggjort en fælles national indsats mod kæmpebjørneklo. Det er dog frivilligt for kommunen at udarbejde en indsatsplan.

Dyrevelfærdsloven

Dyrevelfærdsloven (LBK nr. 61 af 19. januar 2024), fastsætter regler om dyreværnsmæssig forsvarlig aflivning af dyr. Ministeriet for Natur og dyrevelfærd har det overordnede ansvar for loven, mens

Justitsministeriet har et særskilt ansvar for sager vedrørende kontrol med regler i loven.

Lov om hold af dyr

Lov om hold af dyr (LBK nr. 62 af 19. januar 2024) administreres af Ministeriet for Natur og Dyrevelfærd ved SGAV. Der er i medfør af bestemmelsen fastsat regler om husning af mink og hegning

af minkfarme (BEK nr. 1422 af 3. december 2015) og om opdræt af hjortedyr (BEK nr. 1497 af 10. december 2015).

GRÅT EGERN

5.2. Oversigt over invasive arter på EU-listen

Opgørelsen af, om arterne findes i den danske natur, repræsenterer et øjebliksbillede. EU-listen bliver løbende evalueret af EU's medlemslande.

Tabel 2.
Invasive arter
på EU-listen.

Videnskabeligt navn	Dansk navn	Tilføjet til EU-listen
<i>Acacia mearnsii</i>	Sort akacie	8/7/25
<i>Acacia saligna</i>	Tåre-akacie	8/15/19
<i>Acridothores cristatellus</i>	Topmaina	8/7/25
<i>Acridothores tristis</i>	Maina	8/15/19
<i>Ailanthus altissima</i>	Skyrækker	8/15/19
<i>Alopochen aegyptiacus</i>	Nilgås	8/2/17
<i>Alternanthera philoxeroides</i>	Alligatorurt	8/2/17
<i>Ameiurus melas</i>	Sort dværgmalle	8/2/22
<i>Andropogon virginicus</i>	Virginsk kostegræs	8/15/19
<i>Arthurdendylus triangulatus</i>	Newzealandsk fladorm	8/15/19
<i>Asclepias syriaca</i>	Kæmpe-silkeplante	8/2/17
<i>Asterias amurensis</i>	Stillehavssøstjerne	8/7/25
<i>Axis axis</i>	Axishjort	8/2/22
<i>Baccharis halimifolia</i>	Ørken-korsrod	8/3/16
<i>Bipalium kewense</i>		8/7/25
<i>Brachyponera chinensis</i>		8/7/25
<i>Broussonetia papyrifera</i>	Papirmorbær	8/7/25
<i>Cabomba caroliniana</i>	Grøn cabomba	8/3/16
<i>Callosciurus erythraeus</i>	Rødbuget pragtegern	8/3/16
<i>Callosciurus finlaysonii</i>	Variabelt pragtegern	8/2/22
<i>Cardiospermum grandiflorum</i>	Storblomstret hjerteranke	8/15/19
<i>Castor canadensis</i>	Amerikansk bæver	8/7/27
<i>Celastrus orbiculatus</i>	Træmorder	8/2/27
<i>Cenchrus setaceus</i>	Lampepudsergræs	8/2/17
<i>Cervus nippon</i>	Sika	8/7/25
<i>Channa argus</i>	Kinesisk slangehovedfisk	8/2/22
<i>Cherax destructor</i>	Blå australsk krebs	8/7/25
<i>Cipangopaludina chinensis</i>		8/7/25
<i>Cortaderia jubata</i>	Lilla pampasgræs	8/15/19
<i>Corvus splendens</i>	Huskrage	8/3/16

Videnskabeligt navn	Dansk navn	Tilføjet til EU-listen
<i>Crassula helmsii</i>	New zealandsk korsarve	8/7/25
<i>Delairea odorata</i>	Slyngende brændbæger	8/7/25
<i>Ehrharta calycina</i>	Flerårig steppegræs	8/15/19
<i>Elodea nuttallii</i>	Smalbladet vandpest	8/2/17
<i>Eriocher sinensis</i>	Uldhåndskrabbe	8/3/16
<i>Faxonius immunis</i>	Kalikokrebs	8/7/25
<i>Faxonius rusticus</i>	Rustfarvet flodkreb	8/2/22
<i>Fundulus heteroclitus</i>	Zebrastrøbet tandkarpe	8/2/24
<i>Gambusia affinis</i>	Almindelig moskitofisk	8/2/22
<i>Gambusia holbrooki</i>	Østlig moskitofisk	8/2/22
<i>Gunnera tinctoria</i>	Farve-gunnera	8/2/17
<i>Gymnocoronis spilanthoides</i>	Senegalteplante	8/15/19
<i>Hakea sericea</i>	Silkehåret hakea	8/2/22
<i>Heracleum mantegazzianum</i>	Kæmpe-bjørneklo	8/2/17
<i>Heracleum persicum</i>	Hårfrugtet bjørneklo	8/3/16
<i>Heracleum sosnowskyi</i>	Rundlobet bjørneklo	8/3/16
<i>Herpestes javanicus</i>	Lille asiatisk mangust	8/3/16
<i>Humulus scandens</i>	Japansk humle	8/15/19
<i>Hydrocotyle ranunculoides</i>	Flydende vandnavle	8/3/16
<i>Impatiens glandulifera</i>	Kæmpe-balsamin	8/2/17
<i>Koenigia polystachya</i>	Syren-pileurt	8/2/22
<i>Lagarosiphon major</i>	Stor vandguirlande	8/3/16
<i>Lamprolittorax getula s.l.</i>	Almindelig kongesnøg	8/2/22
<i>Lepomis gibbosus</i>	Solaborre	8/15/19
<i>Lespedeza cuneata</i>	Kinesisk buskløve	8/15/19
<i>Limnoperna fortunei</i>	Guldmusling	8/2/22
<i>Lithobates catesbeianus</i>	Amerikansk oksefrø	8/3/16
<i>Ludwigia grandiflora</i>	Uruguay-ludwigia	8/3/16
<i>Ludwigia peploides</i>	Krybende ludwigia	8/3/16
<i>Lygodium japonicum</i>	Japansk klatrebregne	8/15/19

Tabel 2.
Fortsat

5.2. Oversigt over invasive arter på EU-listen - fortsat

Opgørelsen af, om arterne findes i den danske natur, repræsenterer et øjebliksbillede. EU-listen bliver løbende evalueret af EU's medlemslande.

Tabel 2.
Fortsat

Videnskabeligt navn	Dansk navn	Tilføjet til EU-listen
<i>Lysichiton americanus</i>	Gul kæmpekalla	8/3/16
<i>Marisa cornuarietis</i>	Vædderhornssnegl	8/7/25
<i>Microstegium vimineum</i>	Japansk styltegræs	8/2/17
<i>Misgurnus anguillicaudatus</i>	Kinesisk dyndsmøling	8/7/25
<i>Misgurnus bipartitus</i>	Nordorientalsk dyndsmøling	8/7/25
<i>Morone americana</i>	Amerikansk bars	8/2/22
<i>Mulinia lateralis</i>	Amerikansk trugmusling	8/7/25
<i>Muntiacus reevesi</i>	Muntjak	8/3/16
<i>Myocastor coypus</i>	Sumpbæver	8/3/16
<i>Myriophyllum aquaticum</i>	Papegøjefjer	8/3/16
<i>Myriophyllum heterophyllum</i>	Forskelligbladet tusindblad	8/2/17
<i>Nanozostera japonica</i>	Liden bændeltang	8/7/25
<i>Nasua nasua</i>	Næsebjørn	8/3/16
<i>Neogale vison</i>	Mink	8/7/27
<i>Nyctereutes procyonoides</i>	Mårhund	8/15/19
<i>Obama nungara</i>		8/7/25
<i>Ondatra zibethicus</i>	Bisamrotte	8/2/17
<i>Orconectes limosus</i>	Amerikansk flodkrebs	8/3/16
<i>Orconectes virilis</i>	Viril krebs	8/3/16
<i>Oxyura jamaicensis</i>	Amerikansk skarveand	8/3/16
<i>Pacifastacus leniusculus</i>	Signalkrebs	8/3/16
<i>Parthenium hysterophorus</i>	Slør-partenium	8/3/16
<i>Percottus glenii</i>	Kinesisk sovekutling	8/3/16
<i>Persicaria perfoliata</i>	Spydbladet pileurt	8/3/16
<i>Pistia stratiotes</i>	Muslingeblomst	8/2/24
<i>Platydemus manokwari</i>		8/7/25
<i>Plotosus lineatus</i>	Stribet koralmalle	8/15/19
<i>Pontederia crassipes</i>	Vandhyacint	8/3/16
<i>Procambarus clarkii</i>	Louisiana-flodkrebs	8/3/16
<i>Procambarus fallax spp. virginialis</i>	Marmorkrebs	8/3/16

Videnskabeligt navn	Dansk navn	Tilføjet til EU-listen
<i>Procyon lotor</i>	Vaskebjørn	8/3/16
<i>Prosopis juliflora</i>	Mesquitetræ	8/15/19
<i>Pseudorasbora parva</i>	Båndgrundling	8/3/16
<i>Pueraria lobata</i>	Kujibønne	8/3/16
<i>Pycnonotus cafer</i>	Rødgumpet bulbul	8/2/22
<i>Pycnonotus jocosus</i>	Rødøret bulbul	8/7/25
<i>Reynoutria × bohemica</i>	Hybrid-pileurt	8/7/25
<i>Reynoutria japonica</i>	Japan-pileurt	8/7/25
<i>Reynoutria sachalinensis</i>	Kæmpe-pileurt	8/7/25
<i>Rugulopteryx okamurae</i>	Asiatisk bændelalge	8/2/22
<i>Salvinia molesta</i>	Kæmpe-salvinia	8/15/19
<i>Sciurus carolinensis</i>	Østligt gråegern	8/3/16
<i>Sciurus niger</i>	Østligt ræveegern	8/3/16
<i>Solenopsis geminata</i>	Tropisk brandmyre	8/2/22
<i>Solenopsis invicta</i>	Rød brandmyre	8/2/22
<i>Solenopsis richteri</i>	Sort brandmyre	8/2/22
<i>Tamias sibiricus</i>	Sibirisk jordegern	8/3/16
<i>Threskiornis aethiopicus</i>	Hellig ibis	8/3/16
<i>Trachemys scripta</i>	Nordamerikansk terrapin	8/3/16
<i>Triadica sebifera</i>	Kinesisk vokstræ	8/15/19
<i>Vespa mandarinia</i>	Asiatisk kæmpegedehams	8/7/25
<i>Vespa velutina nigrithorax</i>	Asiatisk gedehams	8/3/16
<i>Wasmannia auropunctata</i>	Lille ildmyre	8/2/22
<i>Xenopus laevis</i>	Afrikansk sporefro	8/2/24

Tabel 2.
Fortsat

5.3. National liste - Oversigt over forbud gældende i forhold til den enkelte art

Forordning 1143/2014 om invasive ikkehjemmehørende arter giver i artikel 12 medlemsstaterne mulighed for at udarbejde en national liste over invasive arter, hvorpå forordningens bestemmelser i artikel 7, 8, 13-17, 19 og 20 kan anvendes hvis det er relevant

Tabel 3.
Plantearter på
National liste.

Artsnavn	Forbud mod indførsel (import), transport, markedsføring og udveksling af levende/reproducerende dele (artikel 7a, d, e, f)
Almindelig vandpest (<i>Elodea canadensis</i>)	JA. Effekten af forbuddene vil være, at de kan medvirke til at stoppe/bremse spredning af smalbladet vandpest, der indtil nu har begrænset udbredelse
Canadisk gyldenris (<i>Solidago canadensis</i>)	JA. Forbuddene vurderes at være fordelagtige for biodiversiteten og samfundsøkonomien, da man styrker indsatsen mod invasive arter, som er problematiske nationalt set, og som på sigt kan medføre væsentlige større omkostninger til bekæmpelse.
Sildig gyldenris (<i>Solidago gigantea</i>)	JA. Forbuddene vurderes at være fordelagtige for biodiversiteten og samfundsøkonomien, da man styrker indsatsen mod invasive arter, som er problematiske nationalt set, og som på sigt kan medføre væsentlige større omkostninger til bekæmpelse.
Glansbladet hæg (<i>Prunus serotina</i>)	JA. Potentiel skadeseffekt på biodiversitet, men i nabolande meget store omkostninger for erhverv og samfund. Effekten af forbuddene vil være, at de vil virke forebyggende.
Orange balsamin (<i>Impatiens capensis</i>)	JA. Forholdsvis stor skade på biodiversitet og allerede mange steder bekæmpelsesindsatser. Forbuddene vurderes at være fordelagtige for biodiversiteten og samfundsøkonomien, da man styrker indsatsen mod invasive arter, som er problematiske nationalt set, og som på sigt kan medføre væsentlige større omkostninger til bekæmpelse.
Småblomstret balsamin (<i>Impatiens parviflora</i>)	JA. Forholdsvis stor skade på biodiversitet og allerede mange steder bekæmpelsesindsatser. Forbuddene vurderes at være fordelagtige for biodiversiteten og samfundsøkonomien, da man styrker indsatsen mod invasive arter, som er problematiske nationalt set, og som på sigt kan medføre væsentlige større omkostninger til bekæmpelse.
Stor andemads- bregne (<i>Azolla filiculoides</i>)	JA. Potentielt stor lokal skade på biodiversiteten, og hvor planten først etableres, vil den stort set ikke kunne udryddes. Derfor vil effekten af forbuddene have en forebyggende effekt.
Rynket rose (<i>Rosa rugosa</i>)	JA. Rynket rose gør stor skade på naturen, men den er allerede så udbredt, at effekten af forbuddene primært er at skabe en logisk sammenhæng mellem bekæmpelsesindsats og handelsforbud.

Tabel 4.
Dyrearter på
National liste.

Artsnavn	Forbud mod indførsel (import), transport, markedsføring og udveksling af levende/reproducerende dele (artikel 7a, d, e, f)
Galizisk sumpkrebs (<i>Pontastacus leptodactylus</i>)	JA. Ulovlig udsætning af arten i søer og vandløb begrænses. Fem andre invasive krebsarter er på EU-listen og dermed også forbudte, og effekten af forbuddene her vil give praktisk og formidlingsmæssig mening.

De 13 invasive arter på den nationale liste er beskrevet nedenfor, inklusiv de retslige virkemidler samt en vurdering af de erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Forbud mod hold, avl, dyrkning og reproduktion (artikel 7b, c, g)	Forbud mod udsætning i naturen (artikel 7h)	Mulighed for tilladelse til forskning mm. (artikel 8)
NEJ. Mange har arten i haven, og de ville blive kriminaliseret ved et forbud, som desuden ikke kan håndhæves.	JA	JA
NEJ. Mange har arten i haven, og de ville blive kriminaliseret ved et forbud, som desuden ikke kan håndhæves.	JA	JA
NEJ. Mange har arten i haven, og de ville blive kriminaliseret ved et forbud, som desuden ikke kan håndhæves.	JA	JA
NEJ. Mange har arten i haven, og de ville blive kriminaliseret ved et forbud, som desuden ikke kan håndhæves.	JA	JA
NEJ. Mange har arten i haven, og de ville blive kriminaliseret ved et forbud, som desuden ikke kan håndhæves.	JA	JA
NEJ. Mange har arten i haven, og de ville blive kriminaliseret ved et forbud, som desuden ikke kan håndhæves.	JA	JA
NEJ. Mange har arten i haven, og de ville blive kriminaliseret ved et forbud, som desuden ikke kan håndhæves.	Ja	JA
NEJ. Mange har arten i haven, og de ville blive kriminaliseret ved et forbud, som desuden ikke kan håndhæves.	JA	JA

Forbud mod hold, avl, dyrkning og reproduktion (artikel 7b, c, g)	Forbud mod udsætning i naturen (artikel 7h)	Mulighed for tilladelse til forskning mm. (artikel 8)
JA.	NEJ. Ikke relevant, der er allerede forbud mod udsætning af ikkehjemmehørende dyr i Naturbeskyttelseslovens §31	JA

5.4. Liste over invasive arter i Danmark

Listen over invasive arter i Danmark er senest opdateret i 2023 og skal betragtes som et øjebliksbillede.

Tabel 5.
Liste over
invasive arter
i Danmark.

Dansk navn	Videnskabeligt navn
Almindelig huskat	<i>Felis catus</i>
Almindelig vandpest	<i>Elodea canadensis</i>
Amerikansk knivmusling	<i>Ensis leei</i>
Amerikansk ribbegople	<i>Mnemiopsis leidyi</i>
Amerikansk svovlorm	<i>Marenzelleria viridis</i>
Armensk brombær	<i>Rubus armeniacus</i>
Asiatisk strandkrabbe	<i>Hemigrapsus sanguineus</i>
Asketoptørre-stilkskive	<i>Hymenoscyphus fraxineus</i>
Australsk kalkrørsorm	<i>Ficopomatus enigmaticus</i>
Bisamrotte	<i>Ondatra zibethicus</i>
Bjerg-fyr	<i>Pinus mugo</i>
Brakvands-køllepolyp	<i>Cordylophora caspia</i>
Brun rotte	<i>Rattus norvegicus</i>
Brunlig gracilariatang	<i>Gracilaria vermiculophylla</i>
Butblæret sargassotang	<i>Sargassum muticum</i>
Canadagås	<i>Branta canadensis</i>
Canadisk gyldenris	<i>Solidago canadensis</i>
Dådyr	<i>Dama dama</i>
Elmesyge	<i>Ophiostoma novo-ulmi</i>
Engelsk vadegræs	<i>Spartina anglica</i>
Europæisk visneskimmel	<i>Phytophthora ramorum</i>
Fasan	<i>Phasianus colchicus</i>
Galizisk sumpkrebs	<i>Pontastacus leptodactylus</i>
Glansbladet hæg	<i>Prunus serotina</i>
Grøn cabomba	<i>Cabomba caroliniana</i>
Gul kæmpekalla	<i>Lysichiton americanus</i>
Harlekinmariehøne	<i>Harmonia axyridis</i>
Have-guldnælde	<i>Lamium galeobdolon subsp. argentatum</i>
Hæk-berberis	<i>Berberis thunbergii</i>
Hårfrugtet bjørneklo	<i>Heracleum persicum</i>
Iberisk skovsnegl	<i>Arion vulgaris</i>
Italiensk rajgræs	<i>Lolium multiflorum</i>
Japansk hestehov	<i>Petasites japonicus</i>
Japansk skeletreje	<i>Caprella mutica</i>
Japansk østersboresnegl	<i>Ocenebrellus inornatus</i>

Kejsertræ	<i>Paulownia tomentosa</i>
Klit-fyr	<i>Pinus contorta</i>
Krebsepest	<i>Aphanomyces astaci</i>
Krybende kornel	<i>Cornus alba subsp. stolonifera</i>
Kæmpe-balsamin	<i>Impatiens glandulifera</i>
Kæmpe-bjørneklo	<i>Heracleum mantegazzianum</i>
Langfrugtet klørtang	<i>Fucus distichus</i>
Mangebladet lupin	<i>Lupinus polyphyllus</i>
Melongople	<i>Beroe ovata</i>
Muflon	<i>Ovis aries</i>
Muntjak	<i>Muntiacus reevesii</i>
Mårhund	<i>Nyctereutes procyonoides</i>
Nilgås	<i>Alopochen aegyptiaca</i>
Nordamerikansk mink	<i>Neogale vison</i>
Orange vægmejer	<i>Opilio canestrinii</i>
Orange-balsamin	<i>Impatiens capensis</i>
Pensel-klippekrabbe	<i>Hemigrapsus takanoi</i>
Robinie	<i>Robinia pseudoacacia</i>
Rynket rose	<i>Rosa rugosa</i>
Rød hestehov	<i>Petasites hybridus</i>
Signalkrebs	<i>Pacifastacus leniusculus</i>
Sika	<i>Cervus nippon</i>
Sildig gyldenris	<i>Solidago gigantea</i>
Sitka-gran	<i>Picea sitchensis</i>
Smalbladet plysmos	<i>Orthodontium lineare</i>
Smalbladet vandpest	<i>Elodea nuttallii</i>
Småblomstret balsamin	<i>Impatiens parviflora</i>
Sortmundet kutling	<i>Neogobius melanostomus</i>
Stillehav søsters	<i>Magallana gigas</i>
Stjerne-bredribbe	<i>Campylopus introflexus</i>
Sumpbæver	<i>Myocastor coypus</i>
Svovlorm	<i>Marenzelleria neglecta</i>
Søblad	<i>Nymphoides peltata</i>
Tøffelsnegl	<i>Crepidula fornicata</i>
Vandremusling	<i>Dreissena polymorpha</i>
Vaskebjørn	<i>Procyon lotor</i>
Østamerikansk brakvandskrabbe	<i>Rhithropanopeus harrisii</i>
Østasiatisk søpung	<i>Styela clava</i>

Tabel 5.

Fortsat

5.5. Medlemmer af den rådgivende gruppe for invasive arter

Myndighed

SGAV

Naturstyrelsen

Organisation

AQUA Akvarium og Dyrepark

Danish Association of Zoos and Aquaria (DAZA)

Dankoi

Danmarks Jægerforbund

Danmarks Naturfredningsforening

Danmarks Sportsfiskerforbund

Danmarks Tekniske Universitet, Aqua

Dansk Botanisk Forening

Dansk Gartneri

Dansk Ornitologisk Forening

Dansk Skovforening

Danske Havecentre

Dyrehandlernes brancheforening

Dyrenes Beskyttelse

Entomologisk forening

Haveselskabet

Hortiadvice

Kommunernes Landsforening

Københavns Universitet, IGN

Københavns Universitet, Science

Københavns Universitet, Statens Naturhistoriske Museum

Landbrug & Fødevarer

WWF

Århus Universitet, DCE

Århus Universitet, JVF

NILGĀS

Styrelsen for Grøn
Arealomlægning og Vandmiljø

